

glasilo

Občine Šempeter-Vrtojba

Projekti Občine Šempeter-Vrtojba
Boreljada 2019
Od kleti do kleti
Finska
Intervjuji z našimi občani

zima 2019

december 2019

Spoštovane občanke, cenjeni občani!

Leto se nezadržno bliža koncu in kmalu bomo zakorakali novim izzivom in pričakovanjem naproti. Vsekakor pa staro leto ni reklo še zadnje besede; pred nami so dnevi, polni lepih želja in toplih stiskov rok, ko si bomo vzeli čas za druženja ter praznovanja. Najčarobnejši čas se je namreč šele dobro začel.

V zadnjem od dvanajstih mesecev navadno pogledamo nazaj in razmislimo o tem, koliko in kaj je bilo narejenega. Zase in za našo občino lahko trdim, da je bilo izzivov in uspehov v preteklem letu zelo veliko, čeprav bodo nekateri tiste navzven vidne sadove šele dobro obrodili. Da pa ta uvodnik ne bi bil predolg, bom na tem mestu nanizal le nekatere dosežke zadnjega tromesečja.

Med prvimi bodo vidni rezultati infrastrukturnih gradbenih posegov, ki nam naš vsakdan krojijo že skoraj od poletja dalje. Potem ko je izvajalec po naročilu DARS-a že v začetku septembra odstranil konstrukcijo cestninske postaje Bazara, je v teh dneh končana tudi obnova voziščne konstrukcije hitre ceste na odseku od Šempetra do Vogrskega. Sicer se s tem dela na hitri cesti ne zaključujejo, saj bodo v sklopu pogodbe o obnovi hitre ceste spomladi prihodnje leto potrebna še manjša popravila in zamenjava dilatacij na viaduktu Šempeter. Veseli pa nas tudi, da ima DARS namen voziščno konstrukcijo v nadaljevanju obnoviti še na odseku od Vogrskega do Sela, s čimer bo vožnja na celotnem odseku spet prijetnejša in varnejša.

Na državnih cestah so v zaključni fazi

tudi dela na dveh križiščih v Bazari. Ta dela so nam zaradi izmeničnih zapor ter popolne zapore občinske ceste od krožišča v Bazari proti središču Šempetra vsem povzročala kar nekaj težav in preglavic. Šempeter je kot mesto na izteku Vipavske doline v furlansko ravan zaradi soseščine regijskih središč Nove Gorice in Gorice v sosednji Italiji ter zaradi navezave na hitro cesto izpostavljen veliki obremenitvi cestnega prometa predvsem zaradi dnevne migracije, pa tudi zaradi velikega števila delovnih mest, ki jih zagotavljajo tako razvita industrija kot druge spremljajoče dejavnosti. Skozi Bazaro se tako po šempetrski obvoznici prepelje dnevno okoli 10.000 vozil, iz smeri Krasa pa preko vrtojbenske obvoznice proti Novi Gorici tudi do 12.000 vozil. Ta prometna tokova, ki se združita na velikem krožišču v Rožni Dolini, znatno obremenjujeta oba kraja, zato je občina že pred leti pristopila k intenzivnemu usklajevanju z državnimi upravljavci cest, da se promet v čim večji meri usmeri na obe obvoznici in povezovalno državno cesto, ki poteka ob hitri cesti ob poslovnih conah od začasnega krožišča pri ABK do sedaj novega krožišča v Bazari ob priključku na hitro cesto. S končano izgradnjo obeh krožišč v Bazari bo omogočeno lažje vključevanje prometnega toka iz poslovnih con Lavžnik (nekdanja Vozila), Smete, tovarne Mahle ter kompleksov nekdanjega Cimososa in ABK na šempetrsko obvoznico. Računamo, da bomo s tem Šempeter razbremenili tranzitnega prometa, pa tudi prometa, ki sedaj iz poslovnih con poteka po občinskih cestah skozi naselje, in ga dokončno preusmerili na državne ceste. Pri delih, ki se sedaj končujejo, je občina tudi finančno sodelovala. Pripravila je začetno projektno dokumentacijo, ki se je kasneje sicer nekoliko prenovila, in prestavila magistralni vodovod med Šempetrom in Volčjo Drago.

Verjetno vsi že komaj čakamo, da se zaključijo tudi dela na gradbišču ob nivojskem železniškem prehodu na Vrtojbenski cesti. Sami ste lahko opazili, da se je občinska naložba v preboj pod železnico za pravilno navezavo kanalizacije in Ulice Nikole Tesle nekoliko zavlekla glede na predvidene roke, vendar pa smo zelo veseli, da smo dela sploh lahko izvedli. Ob zahtevnih in globokih izkopih se je namreč izkazalo, da pod cesto teče mednarodni telekomunikacijski vod, ki pa je postavljen drugače, kot je bilo predvideno v dokumentaciji. Poleg tega je v tej cesti vgrajene veliko ostale

infrastrukture (stara kanalizacija, star vodovod, plinsko omrežje, več telekomunikacijskih vodov in kablovodi električnega omrežja), ki je ves čas obratovala. Čeprav je že kazalo, da načrtovanih gradbenih del ne bo moč izvesti, so izvajalec in projektant skupaj z upravljavci infrastrukture vendarle našli rešitev, ki je omogočila nov priklop kanalizacije. Žal so se zaradi tega dela in posledično zavora prometa zavlekla za nekaj več kot mesec dni. Gradbeni poseg bo v naslednjih dneh zaključen, vendar ne čisto dokončan, saj bomo fino asfaltno prevleko zaradi predvidenega posedanja končali spomladi. To pa v tem času ne bo več oviralo prometa, ker bo že sedaj normalno sproščen.

Prav zaradi vseh teh del na cestni infrastrukturi in zapor, ki so bile potrebne, smo nekoliko zadržali postopke za izvedbo krožišča pri Hoferju. Sedaj teh ovir ne bo več, zato računamo, da bomo prepotrebno krožišče izvedli do jeseni naslednjega leta.

Gradbeni stroji pa seveda niso brneli samo na cestiščih. V začetku novembra smo se razveselili zaključka del na infrastrukturi Rekreatijskega centra Vrtojba. Naše evropsko združenje EZTS GO je naložbo uspešno zaključilo, tako da smo zgrajeno parkirišče za avtodome s servisno ploščadjo že slovesno predali v uporabo. Čeprav je bila naložba del večjega projekta Isonzo-Soča, je treba poudariti, da je vso projektno dokumentacijo z gradbenim dovoljenjem in potrebna zemljišča že predhodno priskrbel Občina Šempeter-Vrtojba.

S tem pa zaključenih del v Vrtojbici še ni konec. Tam smo jeseni makadamski plato ob Ulici 9. septembra preuredili v parkirišče in pridobili novih 22 parkirnih mest za osebna vozila ter eno parkirno mesto za invalide. Poleg tega smo na Gramozni poti ob igrišču dokončali prostor za druženje – čaka nas še nekaj del za ureditev okolice, morda tudi kakšna nova zasaditev dreves, s čimer bo to območje dokončno urejeno.

Konec letošnjega leta pa je občini prinesel tudi nov izziv, ki ga nismo pričakovali tako hitro. Družba Hit, d. d., prodaja svoje nepremičnine, in sicer kompleks nekdanjega ABK in kompleks nekdanjega Cimososa. Veseli me, da bodo ta prostor in objekti našli nove lastnike, ki bodo v njih razvijali svoj gospodarski potencial, istočasno pa bodo gotovo pripomogli tudi k boljši urejenosti in

izgledu tega nekoliko degradiranega območja.

Za občino in širšo lokalno skupnost pa je seveda pomemben del, ki ga predstavlja Športni center Hit. Objekte za športne aktivnosti in prireditve različnih vrst uporabljajo številni uporabniki iz širše regije in sosednje Italije. Čeprav ta danes športna infrastruktura ni bila zasnovana in zgrajena s tem namenom, pa danes omogoča tako razvoj različnih športov kot tudi organizacijo raznovrstnih večjih prireditev, ki jih sicer v našem prostoru ne bi mogli izvesti, saj podobnih objektov preprosto ni na voljo.

Da bi zadržali vsaj del objektov Športnega centra Hit v funkciji javne infrastrukture, namenjene športu, smo s kupcem objektov, družbo Intra Lighting, d. o. o., dosegli dogovor, ki omogoča občini ali več občinam skupaj v naslednjem letu odkup dela nepremičnin kompleksa nekdanjega Cimos, in sicer približno 4.900 m² pokritih površin ter 8.000 m² pripadajočih zemljišč. Sam ocenjujem tak nakup kot smiseln, saj bi za novogradnje primerljive površine s podobno vsebino potrebovali znatno več sredstev, kot jih bo potrebno zagotoviti za odkup obstoječih objektov. Prepričan sem tudi, da zneska, potrebnega za novogradnje, tudi več občin iz širše regije skupaj v naslednjih nekaj deset letih ne bi moglo zagotoviti. Končno besedo pri zagotovitvi sredstev in odločitvi za nakup imajo seveda občinski sveti. Odločitev ne bo enostavna, saj potrebna sredstva niso majhna, in lahko se zgodi, da bo potrebno nekoliko prilagajati že določene občinske prioritete. Prav tako se je potrebno zavedati, da obratovanje takih objektov prinaša precejšnje stroške, ki bi jih morali kriti uporabniki, zato je za objekte potrebno zagotoviti tako obliko upravljanja, da bodo stroški obvladani, hkrati pa, da bodo objekti v kar največji možni meri izkoriščeni.

Seveda finančnih sredstev ne vlagamo samo v tako ali drugačno infrastrukturo, temveč tudi v opremo, ki zagotavlja boljše in varnejše delovanje naših društev. Od decembra dalje je tako Prostovoljno gasilsko društvo Šempeter bogatejše za novo sodobno opremljeno gasilsko vozilo GVGP-1. Narava njihovega dela zahteva nenehno čuječnost in to dokazujejo vsakič znova, saj so velikokrat prvi na kraju nesreče. Poleg tega so v zadnjem letu še povečali svojo usposobljenost in operativno

pripravljenost ter se posebej posvetili tako splošnemu kot specialnemu izobraževanju. Čeprav si želimo, da bi njihovo pomoč čim manjkrat potrebovali, nam je lahko ob morebitni nesreči lažje, ker vemo, da so med nami dobro opremljeni in izučeni ljudje – gasilci, na katere se lahko zanesemo in so nam vedno pripravljeni pomagati. Z novo pridobitvijo bodo njihove intervencije gotovo nekoliko lažje. Sredstva za nakup vozila, namenjenega predvsem gašenju gozdnih požarov, pa tudi prevozu moštva in drugim dejavnostim, je v celoti zagotovila občina, javno naročilo pa je izpeljalo društvo samo, ki je tudi lastnik vozila. Ob tej priložnosti gasilec želim, da bi bilo novo vozilo v uporabi le za potrebe vaj, usposabljanja ter preventivne namene, verjamem pa, da bodo ob morebitni nesreči z novo pridobitvijo lahko posredovali bolj učinkovito in predvsem bolj varno.

Za konec pa še ena lepa novica glede Socialnega centra Vrtojba. Kot kaže, je Družbi za upravljanje terjatev bank v sodelovanju z vladnimi predstavniki le uspelo najti model za rešitev nasedle naložbe. Bolj natančno bodo gotovo morebitno rešitev predstavili v naslednjih mesecih sami oziroma bo to storila vlada ali pristojna ministrstva. Nadejamo se, da bo v začetku naslednjega leta razpisana koncesija za izvajanje javne službe oskrbe starejših in da bo ta uspešno podeljena. Obstajata namreč velika možnost in želja, da bodo objekti v celoti dokončani in namenjeni dejavnostim, za katere so bili zgrajeni. Če se načrti uresničijo, je po moji oceni to mogoče izvesti v roku leta in pol do dveh.

Spoštovani!

V življenju ni vedno vse odvisno od nas, je pa od tega, kako življenje doživljamo, odvisna naša sreča. Praznični čas vlija novo upanje v lepši in srečnejši jutri. Želim vam, da bi v novo leto vstopili optimistični, zadovoljni, polni zamisli za skupno prihodnost. Pa tudi, da bi v prihajajočem letu učinkovito uravnotežili dolžnosti in radosti, skrbi in srečo, delo in počitek. Zdravje in osebna sreča namreč največ prispevata k uspešnosti in zadovoljstvu. To pa je tisto, kar potrebujemo, mar ne?

Vesele božične praznike in srečno novo leto 2020!

Vaš župan
Milan Turk

Drage bralke in bralci!

Spet je tu tisti pisani čas, poln lučk, nasmejanih obrazov in iskric v očeh! Ne vem, kako vi to dojemate, vendar december je zame tudi čas, ko analiziram leto, ki ga zaključujem, in načrtujem novo. Je čas, ko nas poboža nostalgija in objame neko pričakovanje novega, lepšega, še boljšega. In prav to vam vsem vam želim – čudovito, intenzivno in pozitivno 2020.

Naj vas povabim tudi k sodelovanju pri oblikovanju novih številčk Glasila, saj ste vsi vi del naše zgodbe, vsi ste delček Glasila in v veselje nam bo z vašo pomočjo in z vašimi idejami sooblikovati nove številke. Ideje, članke, misli in fotografije nam pošljite na glasilo@sempeter-vrtojba.si, za spomladansko številko zbiramo članke do 28. februarja 2020.

Želim vam magičen konec leta in naj bo novo leto še lepše, kot si ga sami želite. Naj vas spremljajo sreča, zdravje, ljubezen in krasna presenečenja. Srečno!!!

Lara Soban,
odgovorna urednica

Obisk ministrice za infrastrukturo Alenke Bratušek

V četrtek, 14. novembra 2019, je Občino Šempeter-Vrtojba obiskala podpredsednica vlade in ministrica za infrastrukturo Alenka Bratušek. Potem ko je kot govornica nagovorila zbrane na slovesnosti ob 20-letnici delovanja RRA Severne Primorske v gradu Kromberk, si je ministrica v spremstvu županov Občine Šempeter-Vrtojba Milana Turka, Mestne občine Nova Gorica Klemna Miklaviča in Občine Renče-Vogrsko Tarika Žigona ogledala gradbišče v Bazari, kjer nastajata dve novi krožišči. Gre namreč za eno večjih naložb v krožišča v državi oz. celovito rešitev priključevanja avtoceste na državno cesto, ki bo močno izboljšala prometno varnost in pretočnost prometa v naši občini.

Po ogledu gradbišča se je ministrica zaustavila še v Coroninijevem dvorcu, kjer si je v spremstvu župana Milana Turka najprej ogledala razstavo o šempetrski veji rodbine Coronini von Cronberg, nato pa se je še na neuradnem sestanku srečala z župani ožje goriškega območja.

Mateja Poljšak Furlan

Foto atelje
Pavišič
Zavavlav

Pristop k projektu "Občina po meri invalidov"

Na pobudo Medobčinskega društva invalidov Nova Gorica se tudi Občina Šempeter-Vrtojba priključuje projektu "Občina po meri invalidov". Projekt je oblikovala Zveza delovnih invalidov Slovenije, da bi se v čim večji meri vzpodbudilo k načrtnim in trajnim dejavnostim za doseganje večje kvalitete življenja vseh, ki zaradi takih ali drugačnih potreb in okoliščin potrebujejo drugače prilagojeno okolje.

Občina Šempeter-Vrtojba je že do sedaj, pred vstopom v projekt, prostorske ovire nemudoma prilagajala oz. poskušala vplivati na izboljšanje stanja že samo na podlagi individualnih pobud posameznikov, ki so se srečali s kakšno oviro, tako da je na tem področju mnogo že postorjenega. Kar še ni, pa bomo na podlagi analize in v okviru možnosti še uskladili.

Na okrogli mizi v Coroninijevem dvorcu so predstavniki društev in drugih organizacij predstavili svoja stališča in aktivnosti v zvezi z ovirami za invalide in druge občane, ki imajo posebne ali drugačne potrebe, in sicer z namenom, da opozorijo na pomanjkljivosti pri premagovanju ovir v vsakdanjem življenju, na podlagi česar lahko občina usmerja svoje aktivnosti na način, da skuša zagotoviti čim boljše kvaliteto bivanja za vse občane. V okviru projekta želimo pridobiti čim več predlogov, mnenj in pobud, kar bi pripomoglo k uspešnejšemu in kvalitetnejšemu življenju vseh občanov v občini.

Na podlagi informacij in podatkov, pridobljenih na srečanju, bomo v Občini Šempeter-Vrtojba lahko ocenili položaj invalidov in drugih ter oblikovali delovno skupino, sestavljeno iz članov, ki prihajajo iz društev in drugih institucij, ki se ukvarjajo s to vsebino.

Uresničevanje projekta v občini je pomembno za vse invalide, saj se s tem odziva na raznovrstne potrebe in interese ter vzpodbuja povezovanje in usklajeno delovanje vseh organizacij na lokalni ravni. Istočasno se projekt odziva tudi na potrebe drugih skupin občanov (starejših in ostalih) in tako prispeva k večji kakovosti skupnega življenja. Občina sicer že sedaj v veliki meri prilagaja okolje invalidom in ostalim občanom, je pa še veliko ovir, na katere so nas predstavniki organizacij, prisotni na okrogli mizi, opozorili. Čakajo nas, da jih premostimo oz. odstranimo.

Vseh ovir, ki se dnevno pojavljajo v življenju invalidov (brezposelnost, težave na delovnem mestu, strokovno šibke podporne storitve, nedostopnost, premalo obveščanja in osveščanja o pravicah), mogoče ne bo možno odpraviti ali omiliti oz. jih lokalna skupnost sama niti ne more. Vsekakor bo občina svoje aktivnosti skozi projekt izvajala po načrtu, ki bo izdelan v prihodnjih mesecih.

Ksenija Ušaj,
višja svetovalka za družbene dejavnosti

1. faza gradbenih proti- poplavnih ukrepov na območju Čukelj in Zapučk se začenja

V sredo, 23. oktobra 2019, je bila podpisana pogodba za izvedbo 1. faze protipoplavnih ukrepov na območju Čukelj in Zapučk. Ker je sistem odvodnje na tem območju neustrezen, bo v 1. fazi na razpisu izbran izvajalec del, Ginex International Gradbeni inženiring, od obstoječega propusta na Zapučkih do Ceste na Čuklje razširil obstoječi jarek in mu spremenil nivoletno v dolžini cca 471 m. Ustrezno bo urejen tudi vtok obstoječega cestnega jarka. Poleg tega je predvidena še obnova obstoječega prepusta vzdolž struge vodotoka.

Investicija se izvaja v okviru strateškega projekta **VISFRIM – Upravljanje poplavne ogroženosti na porečju reke Vipave in na ostalih čezmejnih porečjih**, ki poteka v okviru programa Interreg Italija-Slovenija 2014–2020. Vrednost pogodbeno dogovorjenih del znaša 265.892 EUR, od tega je delež 197.625,00 EUR sofinanciran s strani Evropske unije.

Mateja Poljšak Furlan

Odprt PZA Vrtojba – prvi dokončan sklop v okviru evropskega projekta Isonzo-Soča

Tisti, ki zanimive koticke sveta odkrivajo z avtodomi, bodo poslej lahko postali tudi na urejenem postajališču za avtodome v Vrtojbi. 7. novembra 2019 je bil namreč slovesno odprt **prvi dokončan sklop v okviru projekta Isonzo-Soča: Rekreativski park v Vrtojbi**, ki se financira iz Programa Interreg V-A Slovenija-Italija 2014–2020. V tej fazi je novonastajajoči rekreativski park pridobil postajališče za avtodome (PZA Vrtojba). Pri prerezni traku so sodelovali predsednik EZTS GO Matej Arčon, župan Občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk, župan Občine Gorica Rodolfo Ziberna ter podžupan Mestne občine Nova Gorica Simon Rosič.

Spomnimo

18. marca 2019 sta takratna direktorica EZTS GO Sandra Sodini in izbrani izvajalec Erik

Sever, s. p., v partnerstvu z Zoranom Batističem, s. p., podpisala pogodbo o izvedbi del prvega sklopa javnega naročila "Infrastrukturalna dela za rekreativski park v Vrtojbi" v okviru evropskega projekta Isonzo-Soča. Šlo je za prvo pogodbo po zaključku kompleksnega postopka, v katerem je italijanska pravna oseba prvič objavila javni razpis v Sloveniji z uporabo slovenskih predpisov o javnih naročilih.

V okviru del je bilo zgrajeno parkirišče za avtodome na površini 1.255 m² s servisno ploščadjo, urejeno je bilo odvodnjavanje dostopne poti in zgrajen priključek na javni vodovod ter kanalizacijo, zgrajen nizko napetostni priključek kampa ter urejeno odvodnjavanje utrjenih površin kampa in zalednih vod. Vso projektno dokumentacijo in zemljišča

je že predhodno priskrbela Občina Šempeter-Vrtojba. Občina namerava v nadaljevanju z lastnimi sredstvi izvesti še dodatne naložbe, kot sta ureditev površin za turistični kamp in večnamenski objekt. Vsa zemljišča, kjer je predvidena gradnja, pa so že v občinski lasti.

Nova pridobitev za turizem v občini

Nov PZA pomeni **veliko pridobitev za turizem v Občini Šempeter-Vrtojba**, pa tudi za širše goriško območje. Avtodomarski turizem po svetu je namreč v porastu, saj želi vse več ljudi zanimive koticke z naravno, s kulturno in z etnološko dediščino doživeti čim bolj pristno. Po nekaterih podatkih gre skozi Slovenijo kar 90 tisoč avtodomov letno. Večinoma jo le prevozijo, saj imamo pri nas relativno

malo postajališč za avtodome, kjer bi lahko za kakšen dan zadržali te sodobne nomade.

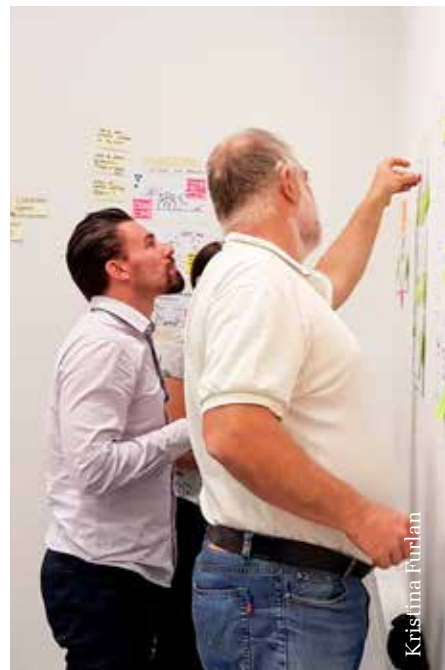
Sedaj se je tako moč ustaviti na robu gozda pod Sv. Otom v Vrtojbi, kjer je bilo v okviru projekta Isonzo-Soča urejenih 8 parkirnih mest, opremljenih z elektriko in s stebričkom za oskrbo s svežo vodo. Dodan je tudi stebriček za izpraznitev in izpiranje WC kasete ter urejen prostor za izpust odpadne vode. Gostom so na voljo še mize, klopi in brezplačen Wi-Fi. Novi PZA Vrtojba odlikuje tudi mirna lokacija blizu avtoceste. Nedaleč od postajališča se nahaja večji nakupovalni center, do centrov Vrtojbe in Šempetra pa je le krajši sprehod. Oba kraja namreč nudita kar nekaj možnosti za zanimivo preživljanje prostega časa. Hkrati je sama lokacija novega postajališča zanimiva tudi za ogled znamenitosti v širši okolici. To bo v bližnji prihodnosti še toliko lažje, saj bo Rekreatijski park Vrtojba skupaj s postajališčem za avtodome v nadaljevanju projekta Isonzo-Soča vključen v čezmejno mrežo kolesarskih in pešpoti na območju Občin Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba.

Prvi "test" je novi PZA prestal oktobra, ko je občino Šempeter-Vrtojba **obiskala 30. Caravanova karavana**. Okoli 85 udeležencev, ki so k nam prišli z 38 avtodomi, se je podalo po občini, kjer so si ogledali turistične znamenitosti in okušali domačo kulinariko.

Mateja Poljšak Furlan

Slepi, brezposelni in dijaki se učijo podjetništva

Primorski tehnološki park (PTP) se je kot vodilni partner v projektu Ustvari svojo prihodnost povezal z Mladinskim centrom Nova Gorica, s Šolskim centrom Nova Gorica in z Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih (MDSS) Nova Gorica predvsem z namenom, da bi na podeželju razvijali podjetnost pri mladih in ranljivih skupinah, zlasti slepih in slabovidnih, za katere menijo, da imajo velik potencial za oblikovanje tudi novih podjetniških projektov, saj lahko izhajajo iz lastnih izkušenj in iščejo rešitve, ki jih še ni na trgu.

Kristina Furlan

Kristina Furlan

Projekt, ki ga predstavljamo, je eden od desetih, ki se v okviru LAS V objemu sonca izvajajo s sofinanciranjem Evropskega sklada za regionalni razvoj. V PTP v Vrtojbi, kjer vedno kipi od idej in ustvarjalnosti, je sredi oktobra z novimi obiskovalci zavel svež navdih. Najprej so na srečanju predstavili primere dobre prakse vključevanja slepih in slabovidnih v podjetja iz lokalnega okolja, spodbude in olajšave pri njihovem zaposlovanju ter specifične potrebe pri delu. Desetletne izkušnje z vključevanjem takih oseb v delovni proces ima Zavod Gostinstvo in turizem na Planoti.

Boris Kante, Zavod GOST na Planoti:

“Začetki so bili precej težki. Ko smo začeli saditi na njivi, smo morali biti inovativni, prav tako v kuhinji in pri drugih aktivnostih. Treba se je pač pripraviti, prilagoditi delovne pogoje, potem je mogoče narediti marsikaj. Strahovi so v naših glavah. Sedaj sem ponosen, da smo skupaj uspeli usposobiti ekipo slepih in slabovidnih, da lahko pripravijo hrano za katerokoli pogostitev, izdelujejo žlikrofe in druge izdelke, ki jih na tržišču tudi prodamo. S svojimi izkušnjami lahko pomagamo drugim delodajalcem in pokažemo, kako pristopiti pri vključitvi osebe z okvaro vida v delovni proces.”

V projekt so vključeni tudi pedagoški delavci in vodstva šol, saj se tudi v šolskem procesu srečujejo s slepimi in slabovidnimi, tako da so na ta način tudi učitelji dobili izkušnjo dela z njimi in izkušnjo razvoja podjetnosti, kar želi PTP v šolah še okrepiti. Z MC Nova Gorica pa so združili sinergije pri “Podjetniškem eksperimentu” v

osnovnih šolah, ki so mu letos dodali nove pristope.

Veščin podjetnosti in timskega dela so izkušeni mentorji učili tudi dijake Šolskega centra Nova Gorica, ki so svoje ideje na **startup izzivu za dijake** spreminjali v uporabne izdelke, storitve in poslovne rešitve, kar je dragocena naložba v prihodnost. V drugo intenzivno delavnico pa so bili vključeni člani MDSS Nova Gorica in ostali brezposelni ter potencialni podjetniki, ki so v startup izzivu prepoznali priložnost za brezplačno učenje interdisciplinarnih pristopov, tržnih zakonitosti, izboljšanje komunikacijskih sposobnosti in pogajalskih spretnosti.

Matic Batagelj, startup podjetnik in mentor:

“Želimo jih naučiti, da

Kristina Furlan

je mogoče stvari narediti zelo hitro z uporabo posebnih vaj in tehnik, ki so precej enostavne. Pomembna sta zastavljen proces in sistem, tako da predznanje ni nujno. Najprej so izrazili svoje misli na papirju, nato pripravili poslovne modele in jih zagovarjali pred komisijo.”

Tanja Kožuh, direktorica PTP: “V PTP ugotavljamo, da smo z MDSS zadeli v črno. Smo primer prve dobre prakse v Sloveniji, ki skozi startup izziv omogoča slepim in slabovidnim osebam, da razvijajo svoje podjetniške ideje. Pri teh ljudeh opažamo izjemno velik potencial, so zainteresirani in motivirani, svoje ideje želijo razvijati še naprej, zato se dogovarjamo, da jim bomo ponudili mentorski program in ostalo podporo v okviru PTP, da bi iz teh idej nastalo tudi kakšno novo podjetje.”

Igor Miljavec, predsednik MDSS Nova Gorica: “Ponovno smo dokazali, da če se povezuješ in vsak opravi svoje, je to zmagovalna formula. To idejo nameravamo nagraditi in specializirati, da bomo dali slepim možnost, da se dejansko aktivirajo, in prepričan sem, da bomo v kratkem imeli vsaj en startup projekt.”

Marko Mikulin, slabovidni udeleženec startup izziva: “Prišel sem z idejo za svoje storitve, to je coaching oz. svetovanje. Za sabo imam že nekaj izkušenj in izobraževanj, tako da nameravam v nekaj mesecih to dejavnost zagnati. V tem spodbudnem okolju so mi postali nekateri koraki bistveno bolj jasni, povezal sem se z drugimi ljudmi in bom izkoristil tudi PTP, kjer imajo veliko znanja in so pripravljeni pomagati, da dejansko začneš, ne le razmišljaš.”

Kristina Furlan

LAS V objemu sonca poziva k prijavi novih projektov

Društva in druge nevladne organizacije, samostojni podjetniki, osebe javnega in zasebnega prava ter institucije regionalnega pomena s sedežem v Občini Šempeter-Vrtojba ali na preostalem območju LAS V objemu sonca (LAS) imajo sedaj priložnost, da svoje načrte in ideje uresničijo s pomočjo nepovratnih sredstev, za katera lahko kandidirajo na 2. javnem pozivu, prek katerega bo razdeljenih do 432.689,67 EUR iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

Poziv, ki ga je LAS objavil 25. novembra 2019 in je dostopen tudi na spletni strani Občine Šempeter-Vrtojba, je namenjen sofinanciranju ukrepov s treh tematskih področij, in sicer skoraj polovica razpoložljivega denarja je na voljo za ustvarjanje delovnih mest, okrog 146.000 evrov za varstvo okolja in ohranjanje narave, preostalo pa za večjo vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih

skupin. Aktivnosti se morajo izvesti v urbanih naseljih petih občin Goriške, med katerimi sta Šempeter pri Gorici in Vrtojba.

Posamezen projekt je lahko podprt z najmanj 5.000 in največ 80.000 EUR, odvisno od vrste ukrepa, upravičeni stroški pa so iz ESRR sofinancirani v 80 odstotkih, preostali delež morajo zagotoviti partnerji sami. Med

upravičene stroške se štejejo plače in drugi stroški dela, storitve zunanjih izvajalcev, investicije, kot so nakup zemljišča, opreme, stroški gradnje in drugo. Upravičenci morajo imeti sedež ali enoto na območju LAS.

“Doslej se lahko pohvalimo, da smo počrpali vsa razpisana sredstva, kar kaže, da je to pravi pristop in bi si želeli še več denarja za te namene, saj žal nismo mogli zagotoviti finančne podpore vsem, ker je vedno več prijavljenih projektov kot pa razpoložljivih virov, ampak lahko se nadajamo novih priložnosti,” je dejal direktor RRA Severne Primorske **Črtomir Špacapan**.

V prvi polovici decembra je bil 2. javni poziv predstavljen zainteresiranim na treh delavnicah, informacije pa so še vedno na voljo po elektronski pošti (las-vobjemusonca@rra-sp.si), telefonu (05 330 66 81 med 9. in 13. uro) ali osebno na sedežu LAS (Trg Edvarda Kardelja 3, Nova Gorica), kjer prijaviteljem nudijo tudi brezplačno strokovno pomoč pri izpolnjevanju prijavnih obrazcev in razpisne dokumentacije ter pripravi finančnega načrta. Predloge zbirajo **do 2. marca 2020**. Projekti, ki jih bo novoizvoljeni upravni odbor LAS najbolje ocenil in potrdil, se bodo izvajali od predvidoma septembra 2020 do junija 2023.

“Pričakujemo projekte, ki bodo prispevali k ustvarjanju novih delovnih mest, k ohranjanju naravnih danosti, naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti ter kulturne dediščine za trajnostni razvoj območja, prispevali k dvigu ravni življenja prebivalcev ter kakovostnemu preživljanju prostega časa. Ob vsem tem so pomembni tudi inovativnost, trajnost projekta ter da se v njem povezuje več partnerjev iz različnih sektorjev,” je pojasnila **Nataša Jakopič**, samostojna svetovalka ESRR na RRA Severne Primorske.

Na prvem javnem pozivu so bila sredstva, ki jih je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo dodelilo LAS iz sklada ESRR, odobrena desetim projektom, med katerimi je Občina Šempeter-Vrtojba partner v projektu Dostopnost dobrin in storitev za ranljive skupine na podeželju.

Kristina Furlan

Ob svetovnem dnevu turizma je na šempetrskem placu dišalo po zeliščih

Že od nekdaj so se ljudje zavedali, da lahko uporabljajo rastline v zdravilne namene. Ker niso imeli lastnih izkušenj ali je bilo njihovo izročilo pomanjkljivo, so se zgledovali po živalih. Tako so opazili, da bolne živali nagnosko poiščejo tiste rastline, ki jim pomagajo ozdraveti. Na osnovi teh opazovanj in človeške intuicije se je razvilo zgodnje zeliščarstvo. V tisočletjih so se izkušnje o učinkovanju rastlin in posebne oblike rastlinskih pripravkov prenašale iz roda v rod. Dandanes so zelišča nepogrešljiva pri zdravljenju, pripravi jedi, kozmetike, v izdelkih za dobro počutje. S svojim vonjem in z okusom začinijo naš vsakdan in verjamem, da jih najdemo prav v vsakem domu.

Vedno večje povpraševanje po zeliščarskih produktih in vsebinah je šest lokalnih akcijskih skupin (LAS) spodbudilo k povezovanju in oblikovanju skupnega projekta LAS "Integralni turistični produkt zeliščarske dediščine", ki se izvaja že od konca leta 2017. Cilj projekta je bil povezati zeliščarstvo in turizem ter med ljudi prenesti novo znanje, ideje, izkušnje in dobre prakse, zato se je v okviru projekta izvedlo več strokovnih tematskih izobraževanj in delavnic. V Grgarskih Ravnah so potekala različna izobraževanja, na Biotehniški šoli (Šolski center Nova Gorica) pa delavnice o vzgoji in predelavi zelišč. Za namene promocije zelišč in sodelovanja ter povezovanja zeliščarjev

je bila postavljena spletna stran www.herbalslovenia.si in posneti promocijski filmi o zeliščarstvu na območjih vseh vključenih LAS.

27. septembra 2019 pa se je prav na šempetrskem placu odvijal zaključni dogodek projekta z zeliščno tržnico, kjer so se lahko predstavili vsi udeleženi LAS z njihovimi izdelki. Biotehniška šola nam je kot zunanja strokovna institucija predstavila vzgojo semenskih zelišč, inovativne izdelke v sklopu rezultatov projekta ter na šoli vzpostavljeno semensko banko zelišč ter avtohtonih in tradicionalnih sort nekaterih poljščin, še posebej pa so ponosni na shranjena semena stoletne čebule in ognjiča. Zavod GOST na Planoti pa nam je skupaj s člani Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica praktično predstavil pripravo zeliščnih žlikrofov, ki smo jih obiskovalci lahko tudi preizkusili. Društvo žena Vrtojba pa je pripravilo frotljo iz šestih zelišč.

Predstavnika ustanove Fundacija BiT Planota Darjan Krpan je na koncu

razglasil najbolj izvirne turistične spominkov, ki so se prijavi na "Javni natečaj za izbor izvirnih zeliščnih daril oz. spominkov na območju LAS V objemu sonca", najvišje ocene pa je prejel liker iz vrtnic.

Dogodek se je odvijal prav na svetovni dan turizma in v Občini Šempeter-Vrtojba smo ga obeležili na poseben način, saj je **Hotel Lipa slavnostno prejel okoljski certifikat zeleni ključ**. Mednarodna okoljska oznaka pomeni za hotel pomembno potrditev njihovih prizadevanj za spoštovanje strogih okoljskih standardov in za ozaveščanje o okoljskih in trajnostnih vprašanjih tako med gosti kot zaposlenimi in dobavitelji. Veselja je bilo zato na pretek tudi med samimi uslužbenci Hotela Lipa: "Ekološko, zeleno in lokalno predstavljajo ključ do zagotavljanja vrhunske storitve za turista prihodnosti, o tem smo prepričani tudi v Hotelu Lipa, kjer vsi zaposleni aktivno soustvarjamo in promoviramo trajnostno naravnost hotela," je dejal **vodja Hotela Lipa Leon Mavrič** in ob tem zbranim napovedal še eno novost. **Kmalu bodo v hotelu odprli prenovljen bistro**, kjer bodo tudi kulinarčno zgodbo ustvarjali v navezavi na lokalne posebnosti in bogato izročilo teh krajev. Ponudbo tradicionalnih jedi bodo dopolnjevali s sodobnimi dobrotami in pestro ponudbo pijač, moderno zasnovan ambient pa popestrili z elementi iz zgodovine tega kraja. V bistrotu Lipa bodo tako še aktivneje obujali več stoletno tradicijo srečevanj in druženj v središču Šempetra.

Tovrstna prizadevanja je pozdravil tudi župan Občine Šempeter-Vrtojba **Milan Turk**, ki je ob odkritju oznake na pročelju Hotela Lipa dodal: "V Občini Šempeter-Vrtojba imamo odlične naravne danosti, bogato tradicijo in dobro urejeno infrastrukturo, ki turistom in lokalnim prebivalcem nudijo številne možnosti za sprostitve ali aktivno preživljanje prostega časa. Zavezo osrednjega turističnega ponudnika v samem središču Šempetra, da postane okolju prijazen hotel s ponudbo lokalnih jedi, vidimo kot pomembno dopolnitev našim prizadevanjem, da obiskovalcem naših krajev ponudimo avtentično doživetje, prebivalcem pa omogočimo visoko kakovost bivanja."

Lara Soban

Radio Robin praznuje 25. obletnico

“Bila je jesen, ko se ptice ponavadi odselijo v tople kraje, a je na Goriško leta 1994 priletela prav posebna ptica, taščica (Robin), ki je začela prepevati na frekvencah 99,5 in 100 MHz. Ustanovitelj Aljoša Gregorič je imel ambiciozne načrte, ki so se počasi uresničevali in jih ekipa, v kateri so tudi voditelji s 25-letnim stažem, uresničuje še danes. Radio Robin ostaja vodilna lokalna radijska postaja Severne Primorske s poslušanostjo, ki se veča. Pravzaprav so prav pred poletjem dosegli zgodovinsko poslušanost. Letos so pridobili še dve frekvenci, tako da so slišni tudi v Posočju prek oddajnika v Podbrdu in Bovcu. Ambicioznih načrtov je tudi v bodoče veliko, med najpomembnejšimi je skrb za lokalno informacijo, dobro glasbo in zabavo. In te ni manjkalo niti na Robinovi zabavi, dogodku, ki povezuje Goriško. Letos so številni nastopajoči, teh je bilo preko 150, na travnik pred mestno hišo v Novi Gorici privabili okrog 7.000 obiskovalcev,” je ob tem pomembnem jubileju povedala Martina Arčon, odgovorna urednica Radia Robin. Ker je to res poseben jubilej in ker Radio Robin pozna vsak izmed nas, smo v naše Glasilo povabili tudi delček ekipe, ki vam dela družbo prav vsak dan. Sprva je samo za vas spregovorila urednica Martina Arčon.

Kakšni so vaši občutki ob tem, da Radio Robin praznuje 25 let?

Radio Robin je dobil vidno mesto na Severno Primorskem, danes nas posluša že preko 20.000 obiskovalcev in zato je praznovanje še slajše. Širimo se na Bovško, ekipa se veča in mladi, skratka, razlogov za praznovanje je več. Najbolj všeč mi je, ker nas je okolje, kjer delujemo, sprejelo tako rekoč za svoje. Vedno rada rečem, da

smo v službi poslušalcev. Predvsem pa sem prepričana, da nam uspeva zato, ker ekipa dela s srcem. In tega sem zares vesela.

Katere dogodke bi lahko izpostavili v vseh teh letih?

Prav Robinovo zabavo, ki je bila letos 15. zapored. Postala je razpoznavni znak Robina in Goriške. Pravzaprav je to že naša blagovna znamka, brez

katere ni vstopa v jesen. Gre za dogodek, eden največjih na Goriškem, ki združi obiskovalce vseh starosti od blizu in daleč. Zadnjih nekaj let organiziramo Robinov pomladni koncert, ki je prav tako velik in dobro sprejet dogodek. Letos smo prvič organizirali tudi družinski Robin hood festival – ta se je zgodil v sklopu Dežele prijateljev in prvi vikend v juniju v Novo Gorico privabil preko 20.000 ljudi.

Mislím, da smo izredno vitalni in da je dogodkov skozi leto še veliko več, v mislih imam raznorazne akcije, kjer smo prisotni na terenu, ravno je v teku naš Frekvenčni inšpektor, ko za zvestobo nagradujemo poslušalce. December pa vedno zaznamuje dobrodelfna akcija, s pomočjo katere plačamo položnice družinam v stiski na Severno Primorskem, seveda skupaj z donatorji. Gre za akcijo “Za brezskrbne praznike in še več iskric v očeh”.

Zakaj je po vašem mnenju Radio Robin najbolj poslušan radio na Goriškem?

V bistvu smo edini lokalni medij, ki se je na našem koncu uspel obdržati vseh teh 25 let. Ni bilo vedno rožnato, a prav je, da se ob jubileju spominjamo lepih stvari in gledamo optimistično naprej.

Osebo menim, da je lokalna informacija še vedno paradni konj Robina, dejstvo je, da so naši poslušalci res seznanjeni z dogajanjem v regiji, vsi pa vemo, da brez dobre glasbe in simpatičnih voditeljev, dobrih tem v oddajah in akcij, preko katerih se še bolj približamo poslušalcem, jih spoznamo, sežemo v roke, nasmejemo, ne gre. Torej definitivno zmes vsega naštetega ... in to, kar sem že prej omenila. Delamo s srcem in strastjo. To je zmagovalna kombinacija.

“Delo na radiu imam preprosto rada. Mislím, da je poslanstvo, ki nam je zaupano kot mediju, še večje, kot si včasih priznamo. Morda je pri našem delu še bolj kot drugod pomembno, da smo uigran team. Hočeš ali nočeš, je to več kot služba, gre za način življenja. Kot urednica opravljam več dela v zakulisju, ampak rada priznam, da je mikrofón še vedno moja največja strast,” je za konec dodala odgovorna urednica Martina Arčon.

In kdo ne pozna simpatične jutranje ekipe? Anja Susič, Simon Kovač in Gregor Maver – tim, ki nas vsako jutro napolni z energijo.

Kaj vam pomeni Radio Robin?

Gregor: "Delo, ki ga od vedno z veseljem in rad opravljam."
 Suska: "Nekaj vznemirljivega, kar me vrže zjutraj pokonci (smeh)."
 Simon: "Oramaj način življenja."

Kako ste se tako super ujeli kot jutranja ekipa?

Suska: "Saj smo sami fajn ljudje, kako se ne bi razumeli."
 Gregor: "Res je, je povedala vse."
 Simon: "Ku pa, kej pej (smeh)."

Ste morda bolj jutranji tipi, da brez težav delate tako zgodaj?

Simon: "Sem prišel v leta, ko se zbuja zgodaj ..."
 Gregor: "Ja, povsem jutranji tip ..."
 Suska: "Drugega mi ne preostane ... mi je počasi prišlo v kri."

Kako je, ko se sprehajate po Novi Gorici? Vas kdo "pocukne" za rokav in vas prepozna?

Gregor: "Vedno znova sem presenečen, ko grem v kakšno trgovino in vedo, kdo sem."
 Simon: "Hecno ... čeprav ni, da je tako pogosto."
 Suska: "Vesela sem, da me kdo pozdravi, da rečemo dve besedi ... raje vidim to, kot da šušlja in te gleda kot tele v nova vrata (smeh)."

Ena misel o radiu, delu, ki ga opravljate ...

Gregor: "En sam stres (smeh). Fajn je, spoznaš nove ljudi, vedno je kaj zanimivega."
 Suska: "Dela pridem z veseljem in imamo se fajn. Če s tem še spravimo nekoga v dobro voljo, ga nasmejemo, je to zame zmaga."
 Simon: "Ja, je lepo služiti kruh samo z govorjenjem."

Voditelj Jan Vehar je delo, ki ga opravlja na radiu, opisal takole: "Radio je eden od redkih medijev, kjer imam občutek, da sem v neposrednem kontaktu s poslušalci. Z njimi smo 24 ur na dan, na poti v službo in domov, v službi, torej skozi ves dan. Zato se mi zdi, da je radio eden izmed bolj intimnih medijev. Delo na radiu je pa dejansko najboljša možna služba na svetu. Ustvarjaš vsebine, poslušaš glasbo, deliš zgodbe s poslušalci ... občutek je neprecenljiv."

Mateja Grebenjak, ki nam dela družbo v popoldanskem času, je za Radio Robin rekla, da je glas Goriške, o samem delu pa pravi: "Imam srečo, da je delo na radiu v prvi vrsti strast, šele nato delo. Odkrivamo goriške zgodbe, tiste z "ulic", tiste, ki ne najdejo mesta v nacionalnem mediju. Delo je zelo prijetno, super je, ko veš, koliko poslušalcev imamo. Vedno si predstavljam, da smo skupaj kot "družba". Klepetamo ob kavi, čaju ... se imamo fajn."

Poleg Mateje nam v popoldanskem času dela družbo tudi Urban Vidmar, ki je o delu na Robinu povedal: "Zame je delo na Radiu Robin nov izziv in nova super priložnost. Na začetku je bilo resda prisotno kar nekaj treme, sedaj

sem mirnejši, mislim pa, da vedno ostane nekaj tiste pozitivne treme, da lahko dobro delaš. Lepo je, ko te ljudje ustavijo po cesti in ti rečejo, da so jokali od smeha, ko so me poslušali pripovedovati kakšno zgodbo. Včasih je težko verjeti, s koliko ljudmi si naenkrat v stiku in koliko ljudi te posluša."

Kristina Furlan, novinarka dnevnoinformativnega programa na Radiu Robin dodaja: "Delo novinarja dnevnoinformativnega programa na radiu je nenehen izziv, saj nikoli ne moreš povsem predvideti, kam boš odhitel, s kom se pogovarjal in o čem poročal. Nenehno smo na preži, da bi novice čim hitreje prišle do poslušalcev. In ko loviš minute, te preplavi adrenalin, ki daje radijskemu delu poseben čar, tako kot neposreden stik z ljudmi, ki dejansko soustvarjajo Robinov program. Skozi spremljanje zares najrazličnejših zgodb z vseh koncev regije sem srečala ogromno ljudi, ki jih sicer najbrž ne bi. Snemalnik je vedno v moji torbici, ker se novinarsko delo nikoli ne konča."

Klemen Mozetič iz marketinga Radia Robin pa pravi: "Delo na radiu imam rad zaradi ekipe sodelavcev, ki se zaveda, da smo v službi poslušalcev. Prav poslanstvo služenja daje delu na Radiu Robin poseben pečat in največje zadovoljstvo."

Ko vstopiš v redakcijo in v samo uredništvo Radia Robin, te prevzame pozitivna energija, takoj si obdan z nasmejanimi obrazi in dobro voljo. Prav ta pozitivna se čuti tudi na njihovih frekvencah, ko "ložmo stotku".

Lara Soban

 JAVNI SKLAD
 MALEGA GOSPODARSTVA GORIŠKE

Razpisi brezobrestnih posojil

Gospodarstvo	Kmetijstvo
- Investicijska posojila - Posojila za razvoj poslovanja - Mikroposojila	Posojila za pospeševanje razvoja kmetijstva
Višina posojila: od 4.000 do 100.000 EUR.	Višina posojila: od 2.000 do 60.000 EUR.
Odplačilna doba: od 3 do 9 let. Možnost 1-letnega moratorija.	Odplačilna doba: do 6 let. Možnost 1-letnega moratorija.
Prijavni roki: 15. 1. 2020, 13. 3. 2020, 20. 5. 2020, 28. 8. 2020 oz. do porabe sredstev.	
Vsi razpisi so objavljeni na spletni strani: www.jsmg-goriska.com .	

Eva Kljun: “Iz hobija sem naredila podjetje”

Eva je super primer, kako lahko tvoj hobi postane tvoj posel in kako lahko dejansko uživaš v tem, kar počneš. Z ljubeznijo do improvizacije, igre in s košaro, polno pozitivne energije in smeha, se nam je že kot mlada vlogerka predstavila kot Marija Zmosta, njeno ljubezen do igre in otrok pa je pred štirimi leti sestavila v podjetje Ful Doro, ki organizira rojstnodnevne zabave, delavnice, gledališke predstave, animacije in še in še ... Kot pravi Eva: “Ful Doro skrbi, da otroška domišljija oživi.” Je inkubiranka v Primorskem tehnološkem parku in zelo aktivna tudi v naši občini.

Preden si odprla podjetje, si začela z vloganjem. Kaj te je spodbudilo k temu?

Vlogat sem začela nenačrtovano pred 10 leti, potrebovala sem nekaj kreativnega in sem začela snemati skeče. Začetek je bil res zelo spontan. Iskreno nisem pričakovala nič od te moje kreativnosti, ko pa sem vloganje dodala v življenjepis, ko sem se prijavljala za delo na RTV-ju, sem delo prav zaradi tega dobila, saj sem imela izkušnjo pred kamero in zaključeno sem imela gledališko gimnazijo. Hobi sem torej prenesla v delovno priložnost in začela z delom na RTV-ju, ko sem delo izgubila, pa sem odprla svoje lastno podjetje Ful Doro.

Kaj vse zajema vloganje in kako si se ga naučila?

Ne gre samo za to, da se izpostavljam pred kamero, vsebino je treba sestaviti, posneti in zmontirati. Po končani gledališki gimnaziji sem imela določeno predznanje z nastopanjem, nisem pa bila prijateljica s tehnologijo. Tudi moj računalnik ni bil dovolj močan, da bi lahko montirala. Spomnim se, da sem si sposodila računalnik od cimre in preko YouTubea sem se naučila umetnosti montaže.

Kako bi komentirala danes svoj prvi vlog?

Ni bil slab, le zvok je bil zelo šibak. Moj prvi skeč je montiral moj brat in tako še naslednja dva, potem pa se me je naveličal. Tako sem se naučila tudi snemanja in montaže.

Kako si prišla na idejo, da bi ustanovila podjetje Ful Doro?

Dobila sem nekaj ponudb, da naredim predstavo, da vodim in animiram rojstne dneve. Kar hitro sem se odločila za podjetje. Tudi to je bilo zelo spontano in tako je hobi postal služba. Sprva sem bila v podjetju sama in pomagali so mi moji prijatelji, sedaj pa se je podjetje lepo razširilo. Maja bomo praznovali že 4. obletnico in poleg prvotne ponudbe imamo še veliko več.

Kako se je vaša prvotna ponudba razširila?

Hitro smo začeli organizirati rojstne dneve na KŠTM v Vrtojbi in v Novi Gorici, organizirali smo predstave, delavnice in animacije. Danes ponujamo tudi animacije na porokah, Ful Doro počitnice v naravi, animacije na večjih dogodkih, Božička, Dedka

Mraza in super junake. Organiziramo tudi Pravljичni pohod po gozdu Panovec in sodelovali smo na Robin Hood festivalu. Ful Doro ima tudi delavnico improvizacije, ki smo jo imeli za mlajše otroke na KŠTM v Vrtojbi, letos prvič pa delavnico vodimo za višje razrede OŠ Ivana Roba.

Torej so vaša ciljna skupina otroci?

Seveda, vse, kar počne Ful Doro, je usmerjeno v otroke.

Omenila si delavnico improvizacije za otroke, ki jo vodiš v naši občini.

Z gledališko improvizacijo se ukvarjam že od 8. razreda in ja, to je moja strast. Sem tudi mentorica že vrsto let, začela sem že v Ljubljani na različnih šolah in pri Dženny Improteamu. Ideja za delavnico pa se je rodila iz preprostega razloga, ker se pri nas nihče ne ukvarja z improvizacijskim gledališčem za otroke. Govorimo pa o vrsti gledališča, kjer se igralec sam sproti izmišljuje besedilo, je režiser, igralec, kostumograf, scenarist ... Delavnica je sestavljena tako, da z določenimi vajami igralca pripraviš, da je čimbolj spontan, da mu teče jezik in da čim

hitreje povezuje vse situacije na odru. Učimo jih hitrega preklapljanja in hitrih asociacij. Pomembna sta tudi pridobivanje samozavesti v svojem telesu in izguba strahu.

Za koga so delavnice primerne?

Tukaj ni omejitev, učila sem že od najmlajših do najstarejših.

Kaj vse osvojijo tvoji učenci?

To je življenjska lekcija, ki te nauči, kako v neki situaciji rečeš nečemu ne in to resnično misliš. Govorimo o skupinskem delu, pomembni so integracija z drugimi, skupinski duh in sodelovanje. Nauči te natančnega poslušanja in opazovanja, saj si sproti izmišljuješ zgodbo. Preko improvizacije se naučiš občutkov, ki jih v neki situaciji daje tvoje telo. Pomembna pa je tudi gradnja na samozavesti, saj vsako leto organiziramo še predstavo. Letošnja bo 8. februarja 2020, vabljeni!

Kako se spopadaš s tremo?

Kdor me pozna od malih nog, ve, kako sem zardevala in kako se mi je vedno zatikal jezik. No, jezik se mi zatika tudi danes, ker govorim prehitro. (smeh) Na fakulteti je bilo, ko je bilo treba predstaviti kakšno seminarsko, zame tragično. Vedno me je bilo strah nastopanja in prav zato se celo življenje porivam v situacije, kjer se morem izpostaviti in nastopati, ker bi rada premagala ta strah.

Ponovno smo te zasledili na televiziji, in sicer z Jonasom v oddaji Kaj dogaja.

Ja, res je. Gre za super izkušnjo, uživam, ekipa je super in čutim, kako skozi to izkušnjo rastem.

Plusi in minusi javnega izpostavljanja?

Osebnostno so zame samo plusi. Majhen minus je samo to, da kdaj ljudje, ko te vidijo, šepetajo za tvojim hrbtom, vendar to je res minimalni minus. Na kritike pa se ne oziram, jemljem jih vedno za pozitivne, saj se iz njih nekaj naučim in lahko nadgradim svoje delo.

Kaj bi rekla nekemu, ki bi rad začel delati to, kar delaš ti?

Treba je vztrajati. Čarobna formula žal ne obstaja, različni ljudje, različne vsebine, pomembno je, da imate svojo zgodbo, neko sporočilo za širšo javnost. Lepo fotografijo lahko narediš, lahko prebereš knjigo in predavaš, ampak ... kaj je tvoj zakaj?

Kakšen pa je tvoj zakaj?

Rada nekemu polepšam dan.

Organiziraš tudi delavnice vloganja?

Seveda, delavnica je sestavljena iz teoretičnega in praktičnega dela, kjer učenci posnamejo svoj prvi vlog, ki ga skupaj pokomentiramo. Doma je treba posneti še en vlog, ki si ga ogledam in pokomentiram.

Kako pa povezuješ vloganje in podjetništvo?

To je ena krasna povezava. Ful Doro ne bi nikoli tako zrastle, če ne bi imela vloganja. Vloganje da podjetju veliko, stranke vidijo, kaj in kako delaš, približaš se jim na prijeten način in neka storitev ali nek izdelek, ki je hladen, postane poln čustev in spleten v neko zgodbo, ki se hitreje približa strankam. Treba pa je preveriti, katero aplikacijo imajo vaše ciljne skupine, in tam začeti in oglaševati.

Misliš, da je za oglaševanje torej pomembna zgodba?

Zgodba je definitivno pomembna in zgodbe se pletejo vsak trenutek našega življenja. Vse, kar vidimo, povežemo v zgodbo in isto je prodaja: zmes odnosov, čustev, zato moraš ti videti obraz – osebe imamo čustva in ko vidiš to, ti je bolj privlačno. Tako navežeš stik z osebo prej kot s produktom, saj mogoče čutiš enako.

Kaj lahko pričakujemo v prihodnje?

Kot sem že omenila, bo 8. februarja 2020 predstava otrok, ki obiskujejo delavnico improvizacijskega gledališča. Napovedanih imamo veliko predstav in animacij. Čaka pa nas prenova programa, naredili bomo nove predstave in obogatili naš program. Več informacij lahko dobite na Facebook in Instagram profilu ter na naši spletni strani www.fuldoro.si.

Lara Soban

Boreljada 2019

Simon Zavavlav

Kot že vrsto let zapored so tudi letošnjega septembra Vrtojbence in Vrtojbenci združili moči in na že tradicionalnem tridnevnem dogodku Boreljada, ki je trajal od 20. do 22. septembra, dihal kot eno.

Tradicionalno kulturno, športno in etnološko prireditev Boreljada organizira Krajevni odbor Vrtojba v sodelovanju s KSTM Šempeter-Vrtojba in številnimi lokalnimi društvi, ki po najboljših močeh prispevajo vsako svoj kamenček v mozaik že tradicionalnega dogodka. Začetki sicer segajo že 14 let nazaj, ideja o ponovnem obujanju starih običajev pa je takrat začelo Kulturno društvo Tojva A.D.1200.

Dogajanje se je na prireditvenem prostoru začelo že v petek, glede na pretekla leta pa je bilo vseeno nekoliko drugače obarvano. Ta dan je bil namreč v celoti namenjen

otrokom, petkovo dogajanje pa smo tako popestrili z že tradicionalnim dogodkom **Otroški Živ-Žav**, ki se je sicer običajno ob zaključku šolskega leta odvijal na šempetrskem

placu. Letošnji Otroški Živ-Žav je v organizaciji **Turističnega društva Občine Šempeter-Vrtojba** potekal že sedmo leto zapored, prvič pa tudi v Vrtojbi. Na prireditvenem prostoru smo tako postavili **veliko napihljivo igralo – tobogan in gokart poligon**, obiskali pa so nas tudi **policisti postaje PP Nova Gorica**, **gasilci PGD Šempeter** ter člani **Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Šempeter-Vrtojba**. Otroci in vsi prisotni so se razveselili tudi **sladoledne borele**, članice Društva žena Vrtojba pa so vsem postregle z okusnim sladoledom. Ob zaključku dneva so nam otroci iz Osnovne šole Ivana Roba, podružnične šole v Vrtojbi in vrtojbenskega vrtca Sonček pripravili **razstavo slik in izdelkov**, ki je letos potekala v hramu stavbe Krajevnega odbora Vrtojba, za starše in ostale obiskovalce pa je na prireditvenem prostoru sledil še večerni **koncert klope Semikanta**.

Sobota je bila kot običajno športno obarvana. Nogometni derbi je med ekipama **Gornje in Dolnje Vrtojbe** potekal v športnem parku v Biljah, na prenovljenem balinišču v Vrtojbi pa so se v **balinanju** pomerile različne ekipe. **Vrtojbenska bicikljada** je bila namenjena družinskemu rekreativnemu kolesarjenju, ženske predstavnice pa so se lahko na **Roza dirki** tudi letos pomerile v tekmovanju z gokarti. Društvo žena Vrtojba nam je pripravilo **delavnico** izdelovanja izdelkov iz listja koruze, zvečer pa so se na že tradicionalni **briškuljadi** lahko tekmovalci pomerili v briškuli.

Nedeljsko dopoldne je minilo v znamenju svete maše in tradicionalnega blagoslova borel, ki je potekal v župnijski cerkvi v Vrtojbi. Prvačka pleh muzika je na čelu spreveda udeležence pospremila od

Simon Zavavlav

Mladinskega centra Vrtojba po Ulici 9. septembra do prireditvenega prostora.

Poleg ostalega smo lahko poskusili dobrote vrtejbnske kuhinje, ki so jih pripravile članice Društva žena Vrtojba. Vrtojbenci smo tudi letos dokazali, da znamo stopiti skupaj, saj smo se ponovno izkazali v dobrodelnosti. S srečelovom, kjer je bila vsaka srečka dobitna, smo

zbrali 1.420 EUR, namenili pa smo jih gasilski mladini PGD Šempeter. V dobrodelnosti se je izkazalo tudi podjetje AMZS, ki je s poligonom varne vožnje navdušilo mlajše obiskovalce. Kljub nekoliko slabšemu vremenu smo se ob ritmih skupine Malibu, ki letos praznuje 30-letnico delovanja, zabavali še dolgo v večer in tako zaključili letošnjo tradicionalno prireditev.

Za vso pomoč pri izvedbi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pri snovanju in izvedbi tridnevnega dogodka pomagali po najboljših močeh.

Mitja Skočir

Boreljada je praznik, ki povezuje tako razna društva v Vrtojbi kot tudi krajane.

Glavni dogodek tridnevne prireditve se je odvijal na prostoru med baliniščem in Vrtcem Sonček. Na tej prireditvi smo članice Društva žena Vrtojba sodelovale vse tri dni.

Petek je bil v celoti posvečen otrokom. Zjutraj so otroci Vrtca Sonček in učenci Osnovne šole Vrtojba sodelovali na prireditvi Živ-

žav. Članice DŽV smo jih počastile s sladoledom. Naslednji dan smo sodelovale na športni prireditvi, kjer smo tekmovali v balinanju.

Glavni dan prireditve boreljade je bila nedelja. Že zjutraj smo oblečene v vrtojbnski noši sodelovale pri sveti maši in žegnaniu borel ter delitvi sladoleda prisotnim pred cerkvijo.

Nedeljski popoldan se je začel s sprevodom borel. Med njimi je bila tudi naša borela. Na njej so bili potica

velikanka, sladki kruh in sestavine, ki so sestavljale potico.

Na prireditvenem prostoru smo obiskovalcem postregle z domačimi mineštrami iz sestavin z domačega vrta in razne sladkarije. Pekle smo tudi palačinke, ki so šle v slast starejšim in otrokom.

Z velikim obiskom in s pohvalo naših jedi smo zaključile čudovit dan.

Stanka Ferfolja

KŠTM Šempeter-Vrtojba

samostojne predstave, tako v sklopu Miškinega abonmaja kot abonmaja Za počit.

Ker je dogajanje v Mladinskem centru raznoliko, vse zainteresirane vabimo, da si spored naših aktivnosti ogledajo na spletni strani KŠTM Šempeter-Vrtojba

(www.kstm-sempeter-vrtojba.si).

V prihodnjih mesecih načrtujemo tudi fotografsko delavnico, razna potopisna predavanja, koncerte ...

Poleg že omenjenih dejavnosti je v Mladinskem centru v Vrtojbi mogoče najeti prostor za razna predavanja, delavnice, srečanja, zabave, saj imata tako velika kot mala dvorana vso pripadajočo opremo. Po predhodnem dogovoru pa je mogoče najeti tudi kombinirano vozilo (kombi s sedeži 8 + 1 in z že montirano invalidsko klančino).

Ob tej priložnosti želimo vsem občankam in občanom Občine Šempeter-Vrtojba srečno, zdravo in uspešno 2020! Hkrati vabimo vse, da nas obiščejo, saj pri nas vsakdo najde nekaj zase.

Ekipa KŠTM

V prostorih Mladinskega centra v Vrtojbi, Ulica IX. Septembra 72, potekajo razne aktivnosti. Mladinski center ima dve dvorani, veliko in malo, ki se s pridom uporabljata vse leto – tu potekajo razni treningi, delavnice, vaje, nastopi, koncerti ...

Tako se tudi letos pri nas odvijajo razni treningi plesa, ki jih izvajajo Plesni studio Rebula, Plesna šola ProDC – Pro Dance Company in Društvo za širjenje argentinskega tanga El Cachafaz. Na njihovih spletnih straneh so objavljeni termini treningov v Mladinskem centru Vrtojba.

Za ljubitelje telovadbe in gibanja so organizirani pilates in treningi biodanze. Pilates poteka pri nas ob torkih od 8.30 do 9.30 in ob četrtek od 17.30 do 18.30.

Biodanza® je preprosta, zabavna, sproščujoča in poživljajoča oblika vadbe, ki ohranja ali povrne telesno prožnost, vitalnost, izboljša kvaliteto naših odnosov, zmanjša konfliktnost, stres in zaskrbljenost. Vodi jo Klavdija Lutman, diplomirana vaditeljica

biodanze po metodi Rolanda Tora. Poteka vsako sredo od 19.30 do 21.30 v mali dvorani Mladinskega centra v Vrtojbi.

Za ljubitelje glasbe imamo organizirano poučevanje igranja kitare, ki jo izvaja Samo Turk (informacije: 041 210 651 ali samo.turk@hotmail.com).

Letos je KŠTM Šempeter-Vrtojba v Mladinskem centru pripravil abonma komedij, ki se je začel s prvo predstavo Čakalnica, kjer sta blestela Janez Hočevar – Rifle in Lado Bizovičar, saj sta veliko dvorano Mladinskega centra nasmejala do solz. V sklopu abonmaja komedij sledijo še tri predstave, ki bodo poskrbele za dobro voljo in veliko smeha.

Za najmlajše pa smo pripravili abonma Miškino gledališče, v sklopu katerega bodo odigrane 4 otroške predstave. Društvo Kot v pravljici je odigralo prvo otroško predstavo Hiša strahov, ki ji sledijo še tri predstave. Ob tej priložnosti vljudno vabimo vse zainteresirane, da si ogledajo tudi

Od kleti do kleti v "Vrtejbi" že 25 let

Leta 1994, torej pred natanko 25 leti, se je posameznikom iz Mešanega mladinskega pevskega zbora Vrtojba porodila ideja, da bi se po zgledu sosednjih krajev na martinovo odvijala pokašina vina tudi po "vrtejbnskih" kletih.

Priznati moramo, da so bila v prvih letih vina slabše kvalitete. Pokuševalce je dan po martinovem večkrat bolela glava in so s težavo odšli v službo, saj so le v redkih kletih pili dobro vino. To je botrovalo odločitvi, da bodo namesto točno na martinovo, 11. novembra, kleti obiskali raje na petek pred martinovim. Skozi leta se

je število obiskanih kleti spreminjalo, na začetku jih je bilo približno 20, eno leto celo 22. Vseh kleti niso obiskali, velikokrat so se ustavili kar na "borjaču", kjer so jim domačini pripravili pogostitev. V tistih letih je bilo pokuševalcev veliko in bi se sicer stiskali v majhnih kletih. Zadnja leta se je število obiskanih kleti zmanjšalo na pet oziroma šest, zato se lahko v kletih zadržijo dlje časa.

Z gotovostjo lahko potrdimo, da se v zadnjem desetletju v Vrtojbi ne pije slabega vina. V eni od kleti pa smo poskusili tudi vino iz zelo starih sort trt. Gre za že pozabljene francoske sorte rdečega vina, kot so Brant, Herman in Lekante. Da bi ohranili stare sorte, vabimo vse, ki imate stare, pozabljene sorte trt, da se nam pridružite.

Ob kozarcu dobrega vina se vedno prileže tudi dobra hrana, za kar je poskrbljeno predvsem v zadnjih letih. Tako so v ta dogodek vključene tudi gospodinje. Zagotavljamo vam, da se v kletih najde marsikatera dobrota.

V zgodnjih letih obiskovalci niso imeli vsak svojega kozarca, kot je to v praksi danes. V vsaki kleti so jim gostitelji dali svoje kozarce za vino. Če jih je zmanjkalo, so uporabili kar kozarce za pivo.

Ko je dogodek postal tradicionalen, je dobil svoj logotip avtorja Miloša

Vižina. Ta logotip krasi kozarce za vino in kape, ki so jih obiskovalci prejeli na začetku poti ob 10. in 15. obletnici dogodka.

Ker pesem vedno dodatno pripomore k odličnemu vzdušju, je pomembno, da obiskovalce spremlja glasba. V prvih letih, ko so bili prisotni še skoraj vsi člani mešanega pevskega zbora, je petje spremljalo še lepo število drugih instrumentov. Zadnja leta pa petje spremljajo tudi mladi harmonikaši. Njihova mlada energija še dodatno spodbuja ohranjanje tega, lahko bi že rekli, običaja.

Organizatorje izredno veseli, da jih spremlja tudi podmladek, torej otroci tistih, ki se redno udeležujejo vrtojbenskega martinovanja.

Martinovanje "od kleti do kleti" ni le pokašina vin, ampak veliko več kot to. Gre za prijetno druženje prijateljev, znancev in sovaščanov. Zato vas "Vrtejbenci" vabijo, da se jim ob naslednjem martinovanju (v petek pred martinovim ob 19.00) pridružite kot obiskovalci, lahko pa tudi kot gostitelji. Vsako leto pot pričnejo na nasprotnem koncu vasi. Če so letos začeli na dolnjem, bodo naslednje leto na gornjem koncu Vrtojbe. Ne ustavi jih niti slabo vreme.

Kenny Jan

Vinsko-kulinarična prireditve v Šempetru

Projekt FOST INNO

Šempetrsko-vrtojbensko turistično društvo je tudi letos v juliju organiziralo vinsko-kulinarično prireditev, ki se je dogajala na šempetrskem placu in v dvorcu Coronini. V tem času je bilo mogoče poskusiti odlična vina 23 vinarjev iz celotne Vipavske doline.

Jean Pier Škrlja – sommelier, ambasador ASE Združenja evropskih sommelierjev – je ocenjeval 31 vzorcev, in sicer: sauvignon – Poljšak; malvazija – Čebren; chardonnay – Tilia, Čebren, Furlan, Dornberg, Kraljič; beli pinot – Lisjak in Bric; rebula – Furlan in Dornberg; sivi pinot – Slavček; refošk – Čebren; zvrst belo – Frlanov Bric in Slavček; zelen – Saksida in Furlan; pinela – Furlan in Poljšak ter Lisjak; rose – Saksida in Bric; laški risling – Dornberg. Zmagovalci so modri pinot (2016 in 2017) – Tilia, merlot – Bric in cuvee harmonija – Poljšak.

V dvorcu Coronini je bila v sklopu prireditve organizirana okrogla miza na temo: Vino in ljudje v Vipavski dolini, ki so jo oblikovali dr. Janez Bogataj – univ. profesor, etnolog in publicist, Jean Pier Škrlj – sommelier,

ambasador ASE Združenja evropskih sommelierjev, Andrej Furlan – vodja prodaje in Marko Benčina – enolog, Vipavska klet, Vipava 1894, Matjaž Berce – agronom in vinar in Franc Vodopivec – vinar. Okroglo mizo je povezoval Dušan Bremec. Skupna ugotovitev je, da je v Vipavski dolini še ogromno potenciala za razvoj, saj predstavlja fenomen v naravnih posebnostih s prepoznavnimi oz. z značilnimi jedmi in odličnim vinom. Potrebno bo zgraditi t. i. piramido prepoznavnosti le-te z največ tremi prepoznavnimi značilnostmi.

Glede na odziv in predlog udeležencev okrogle mize bo le-ta ponovno organizirana proti koncu leta, saj je potrebno promovirati in vzpodbujati preboj Vipavske doline v svet, pri tem pa izmenjavati znanja, ki jih imajo ljudje Vipavske doline in širše.

Vinorodni okoliš Vipavska dolina obsega 2100 ha površine in je del 7055 ha obsegajoče slovenske vinorodne dežele Primorske.

Dušan Fakuč,
predsednik društva

Nedvomno je ena izmed najbolj pomembnih gospodarskih panog v Sloveniji turizem, saj pomembno vpliva na rast BDP-ja, razvijanje manj razvitih območij, povečuje obseg naložb in nenazadnje povečuje zaposlitvene možnosti lokalnega prebivalstva. Pozitivnih učinkov, ki jih ima turizem lahko na posamezno državo, pa se zaveda tudi evropski nadnacionalni program Interreg ADRION, ki je v okviru projekta FOST INNO združil osem partnerskih držav, med katerimi sta tudi dve organizaciji iz Goriške regije – Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici (FUDŠ) in RRA Severne Primorske, Regijska razvojna agencija, d. o. o., Nova Gorica (RRA SP), z namenom spodbujanja turističnih inovacij, da se tako zagotovijo boljša konkurenčnost regije in kvalitetnejša delovna mesta.

Na podlagi metodoloških smernic, ki so jih pripravili na FUDŠ, je nastala skupna Strategija za spodbujanje inovacij v trajnostnem turizmu za Jadransko-Jonsko območje. Strategija je služila kot osnova za razvoj akcijskega načrta Vodilne destinacije Nova Gorica in Vipavska dolina, ki sta ga pripravila slovenska partnerja (FUDŠ in RRA SP) in ki opredeljuje konkretne korake in ukrepe, potrebne za izboljšanje obstoječe turistične ponudbe z inovacijami, ki temeljijo na načelih trajnostnega razvoja, kar bo privedlo do zmanjšanja turistične sezone. Za to pa je bil ustanovljen tudi Jadransko-Jonski turistično-inovacijski center, ki turističnim ponudnikom omogoča brezplačno platformo za učenje, širjenje idej in spodbujanje inovativnih dejavnosti v turizmu.

Na podlagi javnega poziva za izbor inovativnih rešitev trajnostnega turizma v Jadransko-Jonski regiji sta bili izbrani dve inovativni ideji, ki sta bili podvrženi strogi analizi

neodvisnih zunanjih strokovnjakov. Prva ideja "Move handy" se zavzema za enake možnosti za vse ter želi družbi sporočiti, da dostopni turizem ni le korist za invalide, ampak je lahko korist celotne družbe. Druga izbrana ideja "Impact Tourism" ali turizem z učinkom se zavzema za "prehod iz imeti v biti" in zagotavlja gostu pristno družbeno izkušnjo.

Omenjeni ideji sta bili predstavljeni ključnim deležnikom s področja turizma v Goriški regiji na delavnici "Vrednotenje najboljših inovacij v turizmu v Jadransko-Jonski regiji", ki se je izvedla konec novembra v prostorih FUDŠ. Pilotiranje izbranih idej je potekalo v Goriški regiji. Skupaj z deležniki iz turizma smo analizirali rezultate testiranja in preučili možnosti implementacije idej v Jadransko-Jonski regiji.

Poleg testiranih idej pa so se na razpis prijavile tudi druge zanimive in inovativne ideje, ki so kljub temu, da niso bile izbrane za testiranje na projektu FOST INNO, dobile način za izvedbo – lep primer dobre prakse je ideja "Summer hits" Vipavske doline, kjer želijo gostu ponuditi, da doživi "več". To so dosegli z združitvijo različnih turističnih ponudnikov iz Vipavske doline in so tako skupaj soustvarili za turista zanimiv program, da se v naši regiji ustavi več časa.

Zmagovalna ideja pa bo predstavljena na zaključni konferenci, ki bo predvidoma v mesecu februarju naslednjega leta na Goriškem. Dogodek bo namenjen dodatni promociji vseh turističnih deležnikov, ki delujejo v Goriški regiji. Vse informacije o zaključnem dogodku bodo objavljene na www.fuds.si.

Tjaša Peršič

Moto klub Kavalir

Leto 2019 se z velikimi koraki približuje h koncu. Prav tako se zaključuje čas, ko smo v lepem vremenu odhajali s svojimi motorji po naši lepi Sloveniji, obiskovali svoje moto prijatelje, občasno pa smo skočili tudi v tujino. Obiskali smo prijatelje v Italiji, v Avstriji, na Hrvaškem, nekateri izmed nas pa tudi prijatelje po drugih bližnjih državah. S takšnih voženj smo se vračali z lepimi doživetimi trenutki, z novimi spoznanji in prijatelji. Seveda bi lahko bilo takšnih potovanj več, vendar tudi nam včasih zmanjka časa in moramo določene zadeve preskočiti ali jih preložiti.

Člani moto kluba smo bili tudi v tem letu zelo aktivni pri organizacijah prireditve, ki so potekale v naši občini. Izvedli smo večino nalog, ki smo si jih zadali. Ob tem se zavedamo, da je lažje in lepše izvajati naloge, če se povežeš še z drugimi društvi, kar smo velikokrat tudi storili. Tukaj moram pohvaliti Društvo žena in deklet Šempeter, oba krajevna odbora in seveda Občino Šempeter-Vrtojba, s katero vzorno sodelujemo. Prireditve, ki jih skupaj organiziramo, so izpeljane na visokem nivoju, kar lahko potrdimo z udeleženci, ki pridejo na te prireditve.

Moto klub Kavalir pa se že od same ustanovitve ukvarja tudi s humanitarnimi zadevami. Člani se zavedamo, da je imeti motor nadstandard. Zaradi tega zavedanja

smo sklenili, da zbiramo tako na raznih prireditvah kot tudi sami denarna sredstva, s katerimi nato pomagamo tistim, ki so pomoči potrebni. Tako smo obiskali deklico s Krasa in ji donirali denarna sredstva za operacijo. Ena večjih in zelo odmevnih akcij je bila tudi organizacija donacije električnega vozička s strani Zavoda Beli Angeli. MK je pri tem sodeloval kot organizator prireditve, za člane Zavoda Beli angeli pa smo pripravili pogostitev. Tako prejemnica Lara kot tudi člani so bili z organizacijo in s pogostitvijo izredno zadovoljni.

Smo v mesecu decembru, ko člane čaka še kar nekaj dela. Ponovno bomo kot Božički v začetku meseca obiskali in obdarili otroke iz Ciriusa Vipava, katerim smo pripravili praktična darila. Pred prazniki pa smo soorganizatorji tradicionalne prireditve "Kuhinja na placu". Skupaj z obema krajevnima odboroma in Društvom žena in deklet Šempeter bomo tudi letos poskušali popestriti predpraznične dni. Skupaj z ostalimi organizatorji namreč ugotavljamo, da je prireditev primerna za ta čas, na nje pa se zbere 12 ekip, ki s svojo skuhan jedjo pogostijo obiskovalce. Upam, da bo letošnja "kuhinja" uspela in da bo jed, ki vam jo bodo ponudili, izjemno okusna.

Dominik Hanžič,
predsednik MK Kavalir

VGC Goriške – svetla stran življenja in naša zgodba

in mladi, zato je toplo vabljeni tudi vi. Verjemite, za vse pripravljamo zanimive vsebine in smo odprti za vaše predloge.

Zgodba gre takole ...

Skozi celo leto smo skrbeli za dobro počutje, tako da smo se redno gibali s pomočjo različnih telesnih vadb, pilatesa, z umovadbo smo urili možgane ter se sproščali in skrbeli za svoje odlično notranje počutje z meditiranjem, s čuječnostjo in z izraznim plesom.

Ker si prizadevamo, da bi vsi obvladovali uporabo pametnih telefonov, bili seznanjeni s spletnimi socialnimi omrežji, pa tudi s spletnim bančništvom, smo temu namenili kar nekaj delavnic. Tudi na pomembnost znanja tujih jezikov nismo pozabili, zato smo priredili kar nekaj jezikovnih tečajev, ki so jih ljudje z navdušenjem obiskovali.

Skrbimo tudi za otroke in starše, ki so k nam priseljeni od vsega povsod. Izvedli smo tečaj temeljne pismenosti za otroke in starše ter tečaj integracije za priseljence, kjer smo se posvetili spoznavanju slovenskega jezika in lokalnega okolja.

Otrokom pa je bilo zagotovo najlepše, ko so obiskovali gledališke delavnice in v času počitnic sodelovali v aktivnostih, ki so bile namenjene prav njim. Ustvarjali smo, spoznavali najrazličnejše poklice, risali s pomočjo čustev, se naučili kar nekaj kretenj znakovnega jezika, plesali zumbo, peli in se veliko smejali. Naj se ob tej priložnosti zahvalimo vsem donatorjem, ki otrokom lepšajo vsakdan (Pekarna Brumat, d. o. o., Sitarita, d. o. o., Incom, d. o. o., Polavček Qlandia, Bimed, d. o. o., Restavracija Presta, d. o. o., in Restavracija Menažka), ter društvom in drugim organizacijam, s katerimi sodelujemo že vsa leta.

Poleg navedenega pa skrbimo tudi za nudenje učne pomoči osnovnošolcem in srednješolcem, za kar so v veliki meri zaslužni naši srčni prostovoljci in prostovoljke.

Prečudovito zgodbo, katere prvotni namen je preprečevanje socialne izključenosti za ranljive ciljne skupine, poleg tega pa še izobraževanje in vseživljenjsko učenje, spodbujanje medkulturnega in medgeneracijskega sodelovanja, druženje, opolnomočenje, povezovanje javnih institucij z nevladnimi organizacijami, s socialnimi podjetji in z občinami na Goriškem, pišemo

že tretje leto. In da bi v okolju, v katerem občutimo resnično vedno več spodbud, dosegli še več, vas vabimo, da se nam ob prebranem pridružite tudi v naslednjem letu.

Naš center obiskujejo starejši, brezposelni, migranti, invalidi in otroci, manj pa vanj zahajajo najmlajši otroci, katerih starši bi zagotovo potrebovali kaj prostega časa zase,

Ugotovili smo, da ljudje še vedno radi ustvarjamo in se družimo ob ustvarjanju. V ta namen prirejamo delavnice, kjer lahko oblikujemo glino, se spoznavamo s kaligrafijo, skrbimo za ohranjanje slovenskih običajev (izdelovanje pustnih mask, okraskov in ikeban ob velikonočnih in decembrskih praznikih ipd.) in prirejamo umetniške razstave. Radi tudi kvačkamo, pletemo in klekljamo.

Zelo obiskana pa so tudi potopisna predavanja. Tokrat smo resnično doživeli mistično Japonsko, se naučili sončnih žarkov Krete, prekolesarili obmejne slovenske znamenitosti in Norveško ter se bojevali z Vikingi na Škotskem.

V preteklem letu smo medse povabili znane obraze, in sicer Alenko Rebula, ki nas je spomnila, kako pomembno je čutiti svojega otroka, Marka Juhanta, ki nas je opozoril, da je navajanje otrok in mladostnikov na samostojnost in odgovornost tudi pomembna starševskega naloga, in Bogdana Polajnerja, ki nas je seznanil s ključnimi elementi vzgoje.

Ob koncu leta pa v prav prazničnem vzdušju, saj LUNG praznuje 60. obletnico, vabimo vse na Predmiklavžev ples in predavanje patra Karla Gržana (18. decembra), ki nas bo spomnil, da ironija in smeh osvobajata slehernega izmed nas.

Iskrena hvala gre vsem našim prostovoljcem, ki tako zavzeto in prijazno sodelujete z našimi obiskovalci. Verjamemo, da tudi skupaj z vami prispevamo k srčnejšim odnosom in prijetnejšemu sobivanju vseh nas.

Vse dejavnosti VGC Goriške so brezplačne.

Najdete nas na LUNG-u, več o nas pa lahko berete na spletni strani www.vgcgoriske.si, nas pokličete na 05 33 53 116 oz. nam pišete na info@vgcgoriske.si.

Projekt sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropska unija iz sredstev ESS.

Agnes Tomažinčič

Ventuze in njihova uporaba

V Hiši rekreacije dvakrat letno organizirajo praktično delavnico z naslovom Masaža obraza z ventuzami, ki jo vodi Suzana Komel. Ker sem sama ventuze že preizkusila, sem vam želela predstaviti to starodavno metodo zdravljenja, ki je zelo poznana v tradicionalni kitajski medicini. Masaža z ventuzami je znana predvsem za lajšanje različnih bolečin, zaradi njene učinkovitosti se jo uporablja tudi za lepotilne namene.

Kaj so ventuze in kako jih lahko uporabljamo v lepotne namene?

Ventuze za lepotilne namene so silikonski nastavki, ki s pomočjo vakuumu izboljšajo krvni in limfni obtok. So zelo enostavne za uporabo. Preden začnemo z masažo, si obraz ali telo namažemo z oljem, da ventuza lepo drsi po koži. Ventuzo stisnemo skupaj, položimo na kožo, da se ustvari vakuum, in začnemo z masažnimi gibi. Jakost vakuumu lahko reguliramo sami. Večje ventuze se uporabljajo pri preoblikovanju telesa in zmanjševanju celulita. Anticelulitno masažo z ventuzami se uporablja na predelu stegen. Lahko pa to masažo uporabite tudi na predelu zadnjice, trebuha in rok. Seveda bo vakuumska masaža z ventuzami bolj učinkovita v kombinaciji z uravnoteženo prehrano in s pitjem zadostne količine tekočine čez dan. Manjše ventuze se uporabljajo za

vakuumsko masažo obraza, za glajenje gubic in bolj čvrsto kožo.

Sama uporabljam ventuzo za obraz največkrat zjutraj, ko vstanem. V 10 minutah prekravam svoj obraz in tako mu vrnem svoj sijaj. Včasih pa si z ventuzo zmasiram obraz po napornem dnevu, saj mi pomaga sprostiti obrazne mišice in deluje sproščujoče.

Učinki, ki jih prinaša masiranje z vakuumskimi nastavki – ventuzami tako na suhi kot na mastni koži, so:

- **Svež videz obraza:** poveča se izločanje toksinov, ki se izločajo preko limfnega sistema, omili videz zabuhlih oči.
- **Zmanjšuje gubice:** masiranje pospešuje cirkulacijo, kar zmanjšuje vidne gubice in izboljša izgled brazgotin, nastalih zaradi poškodb ali aken. Čisti pore, odstrani odvečno maščobo in umazanijo s kože.
- **Koža na obrazu postane bolj napeta:** masaža z ventuzami stimulira mikrocirkulacijo. Poveča se dotok krvi in hranilnih snovi, koža na obrazu zasiže in postane bolj napeta in prožna.
- **Mehkejši, mladostnejši videz obraza:** masažni gibi pomagajo sprostiti napete obrazne mišice in izboljšajo napetost in teksturo kože. Krema in serumi se po masaži z ventuzami bolje absorbirajo in so zato učinkovitejši.

Vsi, ki bi radi izvedeli več o uporabi in učinkovitosti ventuz, vabljeni v Hišo rekreacije, kjer prav na to temo organizirajo super praktične delavnice.

Lara Soban

Sprejem prvošolcev na podružnični šoli Vrtojba

Simbioza giba v 2. razredu v Vrtojbi

Razpotje

(Tone Pavček)

*Majhen je deček obstal
pred velikim razpotjem.
In je gledal in je iskal,
kod prava zanj pot je.*

*Kam bi? V ravnino, v hrib,
v gozd ali čez reko?
V veselje, k modrosti knjig,
v ujetost ali v svobodo?*

*Tedaj je metulj cekin
zakrilil s krili čez polje
in je stekel za njim
deček židane volje,*

*ne da bi gledal kod,
ali na levo ali na desno,
pa je vseeno našel pot
v življenje, najbolj zaresno ...*

... in tako so našli pot v življenje zaresno tudi učenci 1. razreda v Vrtojbi. 2. septembra se je 10 dečkov in 12 deklic odzvalo šolskemu zvoncu, s katerim je zvonil ravnatelj Primož Hvala Kamenšček in oznanjal pričetek pouka.

Prvošolce so pozdravili vsi učenci podružnične šole Vrtojba, sledil pa je uvodni pozdrav vodje podružnice Suzane Koncut. Tudi župan Občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk je čestital prvošolčkom in jim zaželel uspešno šolsko leto, drugošolci pa so pripravili igrico Mačka Murija na temo Čombe noče v šolo. Z igrico so prikazali, da je šola tudi zabavna. Ravnatelj je toplo pozdravil prvošolčke in njihove starše in jim namenil nekaj spodbudnih besed. Predstavil jim je učiteljice Danico Brajnik, Karmen Grosar in Moniko Vižintin. Prvošolčki so dobili rumeno rutko. Zdaj so postali pravi šolarji. Z rumeno rutko so dobili tudi botra, ki jim bo bivanje v novem okolju olajšal in polepšal.

Čestitke prvošolcem ob vstopu v šolo!

Danica Brajnik in Karmen Grosar

V tednu od 14. do 20. oktobra so po celi Sloveniji potekale delavnice medgeneracijskega druženja pod skupnim imenom "Simbioza giba 2019". Zato smo se drugošolci iz Vrtojbe odločili, da povabimo naše none in nonote k uri športne vzgoje.

V sredo, 16. oktobra 2019, smo se vsi skupaj zbrali v naši telovadnici. Z velikim nasmehom na ustih smo jih pričakali. Za uvod smo se ob plesno-gibalni igri Abraham ima 7 sinov sprostili in se nato še z ogrevalnimi vajami dobro pripravili na glavni del. Preko šaljivih štafetnih iger smo se skupaj z našimi starimi starši pomerili v teku, prenašanju žogic, s posebno čepico na glavi smo morali premagati določeno razdaljo, med tekom smo prenašali posebne sladolede ... Seveda pa po vsaki športni aktivnosti prija tudi sproščanje, zato smo se prepustili še masazi.

Preživeli smo res lepo in prijetno druženje z našimi predragimi nonami in nonoti, zato se jim najlepše zahvaljujemo, da so nas obiskali pri pouku in smo skupaj ustvarili nepozabne trenutke, ki jih bomo za vedno vsi skupaj nosili v naših srčkah.

*Učenci 2. razreda iz Vrtojbe z
učiteljico Polono Keše*

Prireditev ob tednu otroka in 30. obletnici podpisa konvencije o otrokovih pravicah

Igrajmo se ... igra vedno za vse

Na Osnovni šoli Ivana Roba so 22. oktobra letos zakraljevale igrače. Pozdravile so te na vsakem koraku. Otroke so vabile k igri, v odraslih pa so bržkone prebudile spomine. Razstavo je spremljala prireditev, ki je potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja. Z obema dogodkoma smo na šoli želeli obeležiti teden otroka in 30-letnico Konvencije o otrokovih pravicah.

Dobrodelna prireditev z naslovom Igrajmo se ... igra vedno za vse in razstava sta nastali v sodelovanju Osnovne šole Ivana Roba, Zveze prijateljev mladine Nova Gorica, Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in Muzeja Nova Gorica. Tako razstava kot prireditev sta vsaka v svojem slogu prikazovali igro in igrače skozi čas. Razstavljene so bile igrače otrok, staršev in starih staršev, igrače za slepe in slabovidne ter igrače delavcev šole. Razstavni prostor so polepšali gledališki kostumi iz pravljič. Podarjene igrače, ki so napolnile štiri velike zabojnike na vhodu v šolo, smo podarili Zvezi prijateljev mladine Nova Gorica za obdaritev otrok v prihajajočem decembrskem prazničnem času.

Prireditev je potekala v veliki telovadnici, otvorili so jo poskočni zvoki Policijskega trobilnega kvinteta. Ravnatelj Primož Hvala Kamenšček je pozdravil goste – varuha človekovih

pravic Petra Svetino, župana Občine Šempeter-Vrtojba Milana Turka, župana Občine Renče-Vogrsko Tarika Žigona in podžupana Aleša Furlana, učence, njihove starše ter druge prisotne in jim sporočil, da je ta prireditev priložnost, da s kritičnim mišljenjem pogledamo družbene ureditve v svetu, ki nas obdaja. In res je lahko vsakdo od obiskovalcev ob pogledu na razstavljene eksponate in spremljajoče fotografije zaznal, kako velike so razlike med otroki sveta.

Ravnatelj je v govoru še poudaril, da smo lahko hvaležni vladnim in mednarodnim strukturam ter inštitutom, dobrodelnim in humanitarnim vladnim ter nevladnim organizacijam, ki skozi različne aktivnosti podpirajo in uresničujejo idejo pravic, tako človekovih kot otrokovih. Hvaležni smo lahko za mir in blagostanje. Obenem meni, da si je potrebno problematizirati večanje prepada med bogatimi in revnimi, prepada med materialnim in duhovnim, prepada med

nedotakljivim in ideološkim, pa tudi stvarnost najrazličnejših zlorab pod krinko pravice. Poudaril je, da je čas za prevrednotenje vrednot in odgovorno bivanje ter brezpogojno spoštovanje vseh oblik življenja, narave in okolja. Govor je zaključil z mislijo pisateljice in pesnice Kristine Brenkove, ki pravi takole: "Če otroci čutijo, da so ti enakovredni sogovorniki, ti odprejo srce."

Člani debatnega krožka so izkoristili priložnost srečanja z varuhom človekovih pravic in mu sporočili svoja stališča ter poglede na vprašanje o otrokovih in človekovih pravicah.

Prvošolčki so nas s starimi igrami in plesi predstavili v preteklost, ko so se otroci igrali Gnilo jajce in druge igre ali se zabavali z izštevankami Moja mati kuha kafe, Din don šjor padron, kam greš? V Šempeter k teti ... Folklorna skupina Phči n bebrce Podružnične šole za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami iz Tolmina je odplesala ples Šempav. Veliko navdušenje je vzbudila break dance plesna točka. Člani gledališke skupine Osnovne šole Ivana Roba so odigrali odlomek gledališke predstave Cesarjeva nova oblačila.

Dan, posvečen tednu otroka, je obeležila tudi otvoritev jedilnice na prostem, ki sta jo šoli prislužila Peter in Miha z osvojenim tretjim mestom na tekmovanju MasterChef. Dogajanje se je sklenilo s pogostitvijo, ki so jo skupaj z našimi kuharji pripravili šolarji, ki radi mešajo po loncih.

Teden otrok nas je spomnil, da otrok dela, ko se igra, in se igra, ko dela. Igre in igrače so stare toliko kot človeštvo. Namenjene so razvedrilu in zabavi in imajo v otrokovem življenju pomembno vlogo.

Neda Mikuž

Igrajmo se ... igra vedno za vse

Osnovna šola Ivana Roba Šempeter pri Gorici je 22. oktobra 2019 otvorila razstavo Igrajmo se ... igra vedno za vse.

Razstavo so pripravili: Osnovna šola Ivana Roba Šempeter pri Gorici, Muzej Nova Gorica, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica ob praznovanju 50-letnice profesionalizacije gledališča in Zveza prijateljev mladine Nova Gorica ob organiziranju in praznovanju 60-letnice letovanj v organizaciji.

Pri pripravi razstave smo sodelovali tudi prvošolci POŠ Vrtojba, ki smo bili zadolženi za zbiranje igrač naših starih staršev. To je bila kar zahtevna naloga, saj v mladosti naših starih staršev igrača ni bila samo po sebi umevna dobrina. Naši stari starši so se največkrat igrali brez igrač. Prosti čas so preživljali v naravi, kjer so si izmišljali razne igre. Igrače smo zbirali kar tri tedne in jih ponosno prinašali v razred, kjer smo pripravili našo razredno razstavo. Izvedeli smo, da je bilo kar nekaj igrač narejenih ročno z veliko ljubezni. Za lastnike imajo neprecenljivo vrednost. V tem času nas je prišel v razred obiskati muzejski kovček, ki ga je prinesel David Mozetič. To je bil kovček, poln igrač, ki jih nismo poznali. David nam je razložil, kako so se z njimi igrali nekoč.

Naše stare igrače smo nato dodali razstavi igrač centralne šole.

Danica Brajnik in Karmen Grosar

Glasbena mladina - Čmrljčki

V torek, 5. novembra 2019, so Čmrljčki – Mateja (glas, kitara, pesmice in pravlјice), Bojan Šen (kitara, mandolina, tolkala), Vid Sark (bas flavta, kitara, tolkala) – obiskali učence 1. triade POŠ Vrtojba. Predstavitev najrazličnejših glasbil in zvočil, ritmov, rim ter osnovnih pojmov iz glasbene teorije so vpletli v zabavne glasbene zgodbe o Olik, polne nenavadnih, humornih, nepričakovanih preobratov, ki razburkajo domišljijo, razživijo radovednost in spodbujajo možgančke.

Danica Brajnik in Karmen Grosar

Pot miru 2

Od 11. do 13. novembra 2019 je naša šola v sodelovanju z Italijani, Romuni in Madžari obeležila 101. obletnico konca 1. svetovne vojne. V ta namen smo ponovili srečanje iz leta 2017. Iz naše šole so sodelovali učenci 8. in 9. razredov, ki obiskujejo izbirna predmeta italijanščino in nemščino.

V ponedeljek, 11. novembra, smo se zbrali v mestni knjižnici v Romansu, kjer so otroke – potomce vojakov, ki so se v času prve svetovne vojne bojevali med seboj – pozdravili občinske oblasti, ravnatelj sodelujočih šol in organizatorji. Ob 11:11 se je na vojaškem pokopališču v Palmanovi začela komemoracija, točno 101 leto po podpisu mirovne pogodbe.

Sledil je še poklon padlim v kostnici v Sredipolju in pri spomeniku pri Debeli Griži. V Martinščini smo si ogledali muzej jamskega društva.

Torek, 12. novembra, je potekal po soški dolini. Srečanje je organiziral naš ravnatelj. Najprej smo si ogledali muzej v Tolminu, nato pa muzej v Kobaridu, kjer so izkušeni vodiči našim gostom prikazali potek Soške fronte. Sledil je ogled kostnice v Kobaridu, nato pa pot naprej proti Bovcu. Zadnja postaja je bila v Klužah, kjer nam je Društvo 1313 prikazalo življenje vojakov med vojno.

V sredo, 13. novembra, smo bili gosti nižje srednje šole v Marianu. Najprej smo počastili padle v vojni, tiste, ki so padli na italijanski strani, in tudi tiste, ki so padli na avstro-ogrske strani, saj so pred enim mesecem tudi tem vojakom končno postavili spomenik. Sledil je bolj sproščujoč del. Pripravili so likovne, športne in naravoslovne dejavnosti. Tridnevno srečanje smo zaključili s skupnim kosilom v Medeji, ki so ga pripravili prostovoljci in starši italijanskih otrok, ki so se udeležili srečanja.

Učenci so imeli možnost se družiti z vrstniki in so jo tudi dobro izkoristili. Stkala so se nova prijateljstva. Spoznavali so drugačne kulture in se tudi marsikaj novega naučili.

Kristina Stopar Jenišek

Ob svetovnem dnevu otroka in 30-letnici konvencije o otrokovih pravicah

Svetovni dan otroka, 20. november, je bil v znamenju 30-letnice konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah. To je prvi mednarodni pravno zavezujoč dokument o varovanju otrokovih pravic. Poudarja, da so otroci osebnosti z vsemi pravicami človeka, in zajema najširši razpon človekovih pravic, vključno s civilnimi, s kulturnimi, z ekonomskimi, s političnimi s in socialnimi.

Kot dolgoletna mentorica Unicefovega krožka na OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici in mentorica projekta Punčka iz cunj se velikokrat srečujem z besedo revščina. To besedo težko izgovorimo, še težje napišemo, vedno iščemo lepše izraze. Ko se z otroki pogovarjam o njej, me vedno z zavzetostjo poslušajo in ob filmskem gradivu velikokrat ostanejo brez besed. Vsak otrok ima pravico do osebne razvoja v odgovorno odraslo osebo. Vsi otroci imajo pravico do prihodnosti, dela in vrednot, ki osmišljajo pot v odraslost. Sklicevanje na konvencijo o otrokovih pravicah je premalo. Otroci ne morejo čakati, danes in zdaj potrebujejo svoje pravice. Revščina oropa otroka otroštva, vpliva na njegov razvoj in prepreči razvoj njegovih potencialov. Otroka prikrajša za toplo

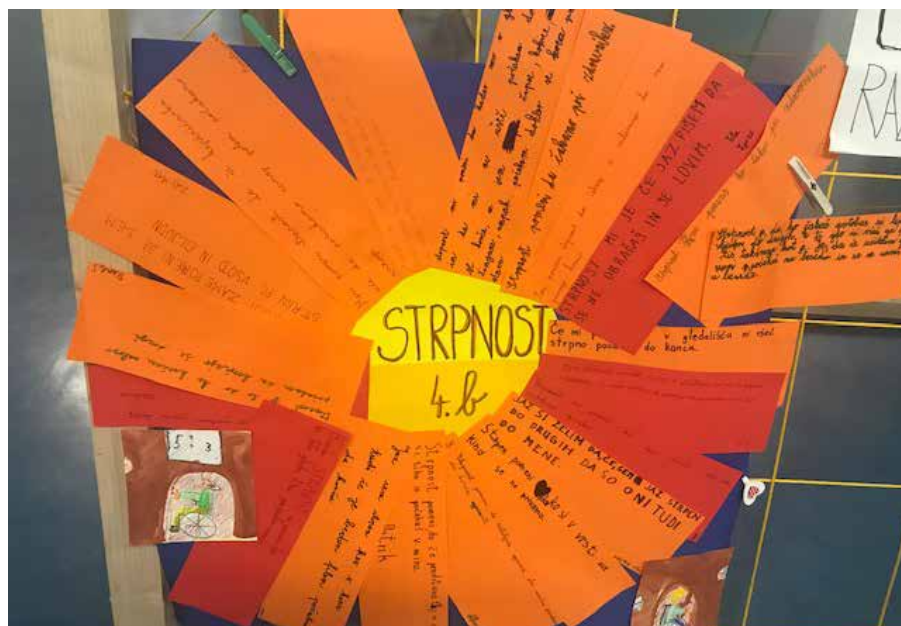
družinsko zavetje. Potrebe in stiske otrok so danes zelo različne. Mnogo je institucij in javnih služb, ki izvajajo posebne programe za otroke, brez njih bi bilo otroštvo teh otrok še bolj siromašno. Velikokrat se tega niti ne zavedamo.

S svojim znanjem ter z zagovorništvom človekovih in otrokovih pravic skušam otrokom čimbolj približati življenje otrok, težave, s katerimi se spoprijemajo; ne samo doma, ampak tudi v svetu. Posebno pozornost smo v teh mesecih posvetili revščini in strpnosti.

Pri svojem delu s socialnimi igrami in preko izkustvenega učenja želim otrokom približati njihove dolžnosti, pa tudi pravice. Skozi igre naj bi doživljali enakopravnost, solidarnost, medsebojno pomoč in povezanost tudi z otroki v svetu.

Odrasli ne smemo pozabiti, da s tem, ko skrbimo za otroke, njihovo otroštvo in odrasčanje, ustvarjamo in oblikujemo družbo jutrišnjega dne. Skrb za otroka je naložba v prihodnost.

Anica Erjavec

Srečanje POŠ Vrtojba in OŠ Medea

Vsako leto se ob tednu otroka učenci in učitelji POŠ Vrtojba srečamo z učenci in učitelji iz pobratene OŠ Medea. Letošnji teden otroka je bil v znamenju otrokovih pravic. Letos obeležujemo 30 let sprejetja Konvencije o otrokovih pravicah, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov 20. novembra 1989. Izmed otrokovih pravic sta tudi pravica do izobraževanja ter pravica do igre in prijateljstev. S prijatelji iz OŠ Medea smo odšli na pohod na Cerje. Videli smo pokrajino od Alp, Padske nižine, Krasa do morja ter si na vrhu Cerja ogledali muzej Pomnik braniteljem slovenskega ozemlja. Namenjen je vsem, ki so se na tem ozemlju borili in padli. V muzeju smo si ogledali najstarejši pisani spomenik Brižinski spomeniki, Španzljevo olje na platno "Ples življenja in smrti" ter razstavo na temo 1. svetovne vojne do osamosvojitvene vojne. V šolo smo se vrnili polni vtisov in prijetnega druženja.

Suzana Koncuf

Policist na obisku pri prvošolcih v Vrtojbi

V septembru je prvošolce v Vrtojbi obiskal policist Gorazd Perdih. V okviru prometnega izobraževanja je to eden izmed pomembnih temeljev, s katerim pripravljamo naše najmlajše učence na varno pot v šolo. Policist je učencem na jasen in zanimiv način podal znanje o varnosti v prometu. Poudaril je, da morajo nositi rumene rutke in biti vidni v prometu. Učence je obdaril s pobarvanko. Po kratki teoretični razlagi so prvošolci skupaj z njim šli na sprehod po prometnih poteh v okolici naše šole. Ponovili so, kako se pravilno hodi po pločniku, in se naučili varno prečkati cesto na prehodu za pešce. Opozoril jih je, da morajo najprej pogledati levo, nato desno in zopet levo ter se prepričati, da se avtomobili res ustavijo, preden prečkajo cesto, saj tudi odrasli delajo napake. Po praktičnem delu je sledil povratek v učilnico. Najbolj zanimiv je bil ogled policijskega avtomobila, pa tudi preizkus policijske sirene na parkirišču pred šolo. Učenci so se policistu Gorazdu zahvalili za njegov trud in obljubili, da bodo vsi upoštevali pravila varne hoje ter vestno nosili rumene rutke.

Danica Brajnik in Karmen Grosar

Dobra beseda je kot med: sladka za dušo in zdravilna za telo

To je le eden od pregovorov, ki so jih učenci med zdravljenjem na pediatričnem oddelku poiskali med mnogimi. Pri našem delu ugotavljamo, kako zelo res je, kar nam pove. Zato se s hospitaliziranimi otroki in z njihovimi obiskovalci veliko pogovarjamo ter jih poskušamo z besedami odpeljati čez bolnišnične zidove, v svet, kjer lahko za trenutek pozabijo na vse tegobe. Z organizacijo različnih delavnic, obiskov in prireditev našim otrokom bivanje v bolnišnici še dodatno popestrimo.

Otroci so letos s posebnim navdušenjem spremljali obisk šempetrskih gasilcev in zanimivo predstavitev njihovega dela. Najbolj so jih pritegnili s posebno zaščitno obleko, ki si jo je gasilec Luka večše in hitro nadel. Najlepša zabava za

Bolnišnični učiteljici in vzgojiteljica

otroke je bila, ko so si tudi sami nadeli opremo in se ponosno pokazali v njej.

Že tradicionalni so postali obiski terapevtskih parov društva Tačke pomagačke. Otroci jih nestrpno pričakujejo, psički in njihovi vodniki pa jim vedno znova "pritačkajo" dobro voljo. Božajo jih in se z njimi igrajo, čuteči kosmatinci pa jim vračajo ljubezen.

V prednovoletnem času nas bodo razveselili tudi Miklavž, Dedek Mraz, Božiček in nastopi različnih glasbenih ter drugih skupin.

Bolnišnični učiteljici in vzgojiteljica

Slovenski tradicionalni zajtrk

Slastni piškotki

Zajčki Brzopetci nismo samo hitri, smo tudi spretni peki. V Centru za dnevne aktivnosti starejših občanov Šempeter smo namreč s pridnimi rokami gospodinj pekli slastne piškote.

Ponujali smo jih na tržnici, v zameno pa zbirali prispevke za vrtčevski sklad. Nekaj smo jih poskusili že takoj in njamiii, res so bili slastni.

Hvala vsem prijaznim gospem iz CDAS Šempeter!

Barbara Žorž in Zajčki

Vse civilizacije sveta na svojevrsten način obeležujejo cikličnost življenja, ki sočasno pomeni konec in hkratni začetek, kar pojmujemo praznik in praznovanje. Izvor besede pomeni prazno, izprazniti, počistiti, se znebiti slabega, starega, umreti in dati priložnost novemu, boljšemu, ponovno se roditi, živeti. Nevarnost sodobnega sveta izvor besede praznik vse bolj nadomešča oz. prežema s praznino, z osamljenostjo. K temu pripomoreta stanje duha imeti, ki je odraz potrošniškega načina življenja, in z njim povezana digitalizacija, ki prekinja naravno obliko socialne komunikacije in povzroča življenjsko praznino. Da je občutek še močnejši, mora osamljen posameznik v družbi presežkov, mladosti, ekstravertnosti, popularnosti, idealizma stanje duha skriti in prikriti, kar posledično vodi v fizično, psihično in duhovno bolezen.

V osamljenemu posamezniku se budi vedno močnejše vprašanje, zakaj nas nihče nima rad.

Kot pravi dr. Tjaša M. Kos, je potrebno obrniti vprašanje od imeti k biti: "Kaj lahko jaz dam drugemu? Nikoli nimaš tako malo, da ne bi mogel dati. Kopičenje materialnih dobrin ne vodi v občutek sreče. Veliko bolj povečuje občutek sreče, če mi lahko kar koli damo. Moramo se nehati smiliti samemu sebi in jadikovati nad našo osamljenostjo in pogledati, kje in kaj lahko mi v vsakdanjem življenju prispevamo. Vedno se najde nekdo, ki potrebuje našo pomoč. Skozi to, ko spremenimo našo perspektivo, naš pogled, kaj potrebujemo mi, ko se pričnemo spraševati, kaj vse imamo in kaj lahko podarimo, tedaj se zgodi nekaj čudovitega in občutek osamljenosti izpuhti."

Ob prihajajočem novem letu vam želim ljubezni, prijateljstva, osebne tihote, ravnovesja duha, služenja drugemu s svojo pozornostjo, nasmeha, pozornosti, dobro izpolnjenega časa, veselja, priložnosti!

Srečno in vse dobro!

Mag. Primož Hvala Kamensček, ravnatelj

Kot vsako leto smo tudi letos obeležili ta poseben dan na tretji petek v novembru. Za zajtrk smo si privoščili kruh z medom in maslom, mleko, za obrusiti zobke pa še slastno jabolko.

Nato smo se vse skupine v enoti Žarek skupaj podružile ob spoznavanju poklica čebelarja, čebelnjaka in dela čebel. Za konec smo skupaj še zapeli in ustvarili celo lastno kitico o čebelici!

*"Kje živi čebelica,
kdo ve, kje je doma?
V čebelnjaku sredi rož na robu
travnika!"*

Kolektiv enote Žarek

Koncert Adija Smolarja

*"Je treba delat, če hočeš kaj postat,
je treba delat, če hočeš karkoli znat,
je treba delat, na svetu je pač tako, je
treba delat, z lufta padlo nč ne bo, je
treba delat, ja delat, delat, kolkor se le
da ..."*

To je začetek pesmi, katere avtor besedila je Adi Smolar. 25. oktobra 2019 smo Adijeve pesmi poslušali v živo, saj smo na ta dan v **Kulturno umetniškem društvu Šempeter** v sodelovanju s **Studiom Gong** v Šempetru gostili **Adija Smolarja**, ki je sinonim za enega izmed **najizvirnejših in najplodnejših kantavtorjev pri nas**. V svoji glasbeni karieri je prejel številne nagrade tako s strani poslušalcev kot strokovne javnosti. Doslej je ustvaril že 14 samostojnih albumov. Na koncertu v oktobru je na zanj značilen, kritičen, razmišljujoč, vendar zelo hudomušen način predstavil svoje že skoraj ponarodele pesmi (*Je treba delat, Rolica papirja, Jaz ne grem v šolo, Bognedaj, da bi crknu televizor* itd.). Oktobrski koncert je bil eden izmed mnogih njegovih letošnjih koncertov po Sloveniji, saj je Adi na ta način obležil svoj **60. jubilej**. V Kulturno umetniškem društvu smo veseli, da se je koncerta udeležilo veliko ljudi vseh generacij in skupaj z Adijem ob prepevanju njegovih pesmi preživelo čudovit večer.

*Jerica Turk, Kulturno umetniško
društvo Šempeter*

Gledališka skupina KUD Šempeter: premiera "8 črk, prva je L"

Po več kot letu priprav, dela, dvomov, iskanja rešitev, zaupanja v gledališko ustvarjanje ... je končno narejena: predstava "8 črk, prva je L", poetična pripoved s srečnim koncem, ki je premiero doživela 10. novembra v kulturni dvorani v Šempetru, dva tedna kasneje pa še ponovitev.

"Predstava "8 črk, prva je L" je gledališko-filmski eksperiment realnih (le malce umetniško predelanih) prizorov zakonskega življenja. Najbrž je ljubezen najbolj pogosta tema umetniških del, vendar je zdaj na svet pokukala tudi naša variacija, neponovljivo enaka vsem prejšnjim in bodočim razmišljanjih o ljubezni," je o predstavi povedala režiserka Tamara Babić. Dodala je: "Ljubezen je protiutež družbeni resničnosti in prostor, v katerem se najlažje izrazi naše najiskrenejše bistvo in tako preko vrhuncev zaljubljenosti kot na poti skozi najtemnejše trenutke odtujenosti spoznamo delček več o samih sebi."

Predstava je narejena v slogu filmskega gledališča, pri čemer izkorišča možnosti, ki jih ponuja kombinacija igre, glasbe, plesa, svetlobnih učinkov in filma.

Besedilo v predstavi je povsem avtorsko in je plod večmesečnega sodelovanja med režiserko in igralsko skupino.

Glede na veliko navdušenje gledalcev, ki nam je bilo največja nagrada in je prepodilo še zadnje dvome o tem, ali gre naše gledališko ustvarjanje v pravo smer, ter še vedno veliko zanimanje za ogled predstave načrtujemo v začetku prihodnjega leta v Šempetru še vsaj eno do dve ponovitvi.

*Sandra Devetak,
Kulturno umetniško društvo Šempeter*

Znani – neznani Vodnik

13. novembra se je zaključil letošnji cikel literarnih druženj z naslovom **Ubeseđovanja**, ki ga organizirata Kulturno umetniško društvo Šempeter in Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Nova Gorica. Z zadnjim predavanjem Znani – neznani Vodnik smo obeležili 200-letnico smrti Valentina Vodnika.

Obiskovalci so z zanimanjem prisluhnili predavateljici **Ireni Zuljan**, profesorici slovenščine na Gimnaziji Nova Gorica. Vodnika ni predstavila samo kot prvega slovenskega pesnika, po čemer ga pozna večina Slovencev, ki se iz osnovne šole še spomni pesmi Dramilo ter verzov “leniga čaka strgan rokav, palca beraška, prazen bokal”, ampak je želela predstaviti tudi tisto manj znano širino Vodnikovega razsvetljeskega duha. Vodnika smo spoznali kot jezikoslovca, učitelja, pisca strokovnih besedil in učbenikov, kot novinarja in urednika prvega slovenskega časopisa *Lublanske novice*, pisca *Velike* in *Male pratike*, kot vnetega zbiralca ljudskega pesništva, iskalca fosilov in mineralov ter ljubitelja slovenskih gora.

Na koncu je predavateljica obiskovalce povabila k reševanju Vodnikovih ugank.

“Brez vust govorim, nezastopnim molčim.” Kaj je to? “Bukve”, seveda.

Majda Arčon

Da Vincijeva harmonika v Coroninijevem dvorcu

Mednarodni glasbeni festival Harmonikada je v novembru poslušalce, željne drugačnih glasbenih pustolovščin, razveseljeval s šestimi koncerti, razpršenimi med različnimi prizorišči v Mestni občini Nova Gorica, Občini Gorica (Italija) in Občini Šempeter-Vrtojba. Festival, ki postavlja v ospredje harmoniko kot koncertno glasbilo v vseh njenih žanrskih razsežnostih, je v tem letu potekal drugič zapored v organizaciji KUD Krea. Festival je svojo pot začel v Coroninijevem dvorcu v Šempetru pri Gorici s koncertom priznanega tržaškega harmonikarja **Aleksandra Ipavca** in čembalistke **Paole Chiabudini**. Njunjo sodelovanje se je začelo leta 2001, od takrat skupaj nastopata na številnih koncertih v Italiji in tujini. Zadnjih šest let pa se posvečata edinstvenemu projektu z Da Vincijevo harmoniko. V Šempetru pri Gorici sta se predstavila prav s tem atraktivnim programom. Glavno besedo je imela **Da Vincijeva harmonika oziroma portativ, ki jo je po skicah iz madridskega II. kodeksa Leonarda Da Vincija izdelal Mario Buonoconto**. Koncert je bil tudi poklon 500-letnici smrti tega italijanskega genija, ki jo praznujemo v tem letu. Po zanimivi predstavitvi Maria Buonoconta, ki je poslušalcem podrobno razložil zgodbo o nastanku

te replike Da Vincijevega instrumenta, sta glasbenika zaigrala mnoge redko slišane in tudi znane skladbe od renesanse in baroka, pa vse do danes. V odkrivanju novih nenavadnih zvočnosti so zazvenela kot posebna glasbena doživetja dela od Astorja Piazzolle in Friedricha Gulde.

Harmonikada je poskusila spreminjati zakoreninjena prepričanja o harmoniki kot zgolj glasbilo za ljudske viže. V okviru festivala so nastopila še druga vidna imena sodobne harmonike iz Slovenije in tujine, kot so Kimmo Pohjonen, Simone Zanchini, Denis Novato, Marko Hatlak in Harmonikarski orkester GM Synthesis 4 iz Trsta. Priznani glasbeniki in glasbene skupine so se s harmoniko predstavili v svojih aktualnih projektih, med katerimi je bil koncert z Da Vincijevo harmoniko zagotovo eden izmed najnenavadnejših.

Metka Sulič

Vezana na ocean

Petra Peršolja je 35-letna pianistka, ki študira in poučuje v Kaliforniji v ZDA, natančneje v Santa Barbari. Zase pravi, da je vedno dobre volje in da se vedno preveč smeji ob vsem, kar počne. Prepotovala je že skoraj celotno Ameriko, v prostem času pa najraje surfa (deska na vodi). Zaključeno ima tudi šolo jadrnanja. Simpatična Šempetrka pravi, da se v Ameriki zaenkrat dobro počuti, a se bo nekega dne zagotovo vrnila domov. Morda že naslednje leto, ko zaključi doktorsko disertacijo.

Kako to, da te je pot ponesla v glasbene vode?

Že pri šestih letih sem mami rekla, da bi rada igrala klavir. Ker je nisem nehala gnjaviti, me je peljala k Alenki Peric, ki mi je svetovala, da začnem privat. Tako sem šla k profesorici Mariji Šaver, ki me je učila zelo dolgo časa.

Koliko časa se torej aktivno ukvarjaš z glasbo?

Od vsega začetka, odkar sem imela 6 let. Nekajkrat vmes sem skoraj nehala, saj se mi ni dalo, predvsem v najstniških letih, ko greš raje ven, kot

pa se učiš. Potem je moja mama rekla, da bomo prodali klavir, a tega nisem želela.

Kakšno šolo si zaključila?

Nikoli si nisem mislila, da bo glasba del mojega življenja. Ko sem se vpisala na glasbeno gimnazijo, sem šla v Koper samo zaradi razloga, da bi vzporedno delala še splošno gimnazijo. Vedno sem bila v dilemi, če si bom v življenju želela delati kaj drugega. Kasneje sem se vpisala na Akademijo za glasbo. V drugem letniku študija je pokojna profesorica Marina Horak objavila nekaj na temo nekega festivala v ZDA. Za poletje nisem imela resnih načrtov in sem zgrabila priložnost. Profesorica Vida Zupančič, ki dela na univerzi v New Jerseyju in ki je pripravila poletni tečaj v Minnesoti, mi je rekla, da mi bodo vse plačali, le letalsko karto si bom morala kupiti sama. Odločila sem se, da bom poskusila. Profesorica me je peljala še v Washington D. C., kjer sem si ogledala belo hišo, in v New Jersey, kjer mi je razkazala svojo univerzo. Na koncu me je povabila, da bi prišla študirat v Ameriko. Sprva sem ponudbo zavrnila, a mi je nato dejala, da mi bodo plačali

šolnino, dali štipendijo, zagotovili stanovanje itn. Nato sem šla v Grčijo na dopust, kjer sem o tej stvari temeljito premislila. Ko sem prišla nazaj domov, sem le spakirala in se odpravila v ZDA. Iz New Jerseyja sem se nato preselila na Havaje, s Havajev pa sem šla na doktorski študij v Santa Barbaro v Kaliforniji. Trenutno pišem doktorsko disertacijo, tako da bi letos morala končati s študijem.

Sedaj so ti v Ameriki odprte številne poti. Misliš, da bi imela takšne možnosti tudi, če bi nadaljevala študij pri nas?

Če bi sedaj prišla domov, bi najverjetneje imela zelo lepo službo. Ampak pri nas bi mi bilo zelo težko delati na univerzi, saj imamo le Glasbeno univerzo v Ljubljani, meni je pa zelo všeč delati ob morju. Če bi pa želela učiti na kakšnem višjem nivoju, je Amerika zagotovo obljubljena dežela.

Ustvarjaš tudi lastno avtorsko glasbo?

Ne ustvarjam avtorske glasbe. Žal nimam časa, da bi karkoli ustvarjala. Tudi če ne študiraš kompozicije, je malo verjetno, da boš kaj sam ustvaril.

Si se že kdaj udeležila kakšnega glasbenega tekmovanja?

Sicer sem se, ampak ne verjamem v tekmovanja. Za tekmovanje imamo lahko šport, ker je tam vidno, kdo zmaga. Pri klavirju pa je vse zelo subjektivno. Zmaga na glasbenem

tekmovanju ni nikoli tako realistična kot na športnem.

Kje v Ameriki si že nastopila?

Večinoma nastopam v mojem okolišu, potovati na drugo stran države je težko, saj so vozovnice zelo drage. Nastopila sem v New Jerseyju, ko sem bila na Havajih, sem dobila veliko povabil za nastopanje na bližnjih otokih, nastopila sem po celotni Kaliforniji, v Georgi, v San Franciscu, v New Yorku sem spremljala eno pevko, v Los Angelesu, v Vermontu in še kaj se najde.

Ali je delo pianistke v Ameriki dovolj za preživetje?

Ne. Če bi bil nek slaven pianist na zelo visokem nivoju, ja, drugače pa ne. Poznam tudi zelo dobre pianiste, ki učijo, zato da normalno preživijo.

So glasbeniki v ZDA bolj cenjeni kot pri nas?

Mislim, da je to zelo odvisno. Ljudje so zelo navdušeni, ko jim omeniš, da si glasbenik, ampak ne vem, če povprečen Američan ceni glasbo tako, kot jo cenijo pri nas. Sicer hodijo na koncerte, ampak če bi pogledali povprečje, so glasbeniki v ZDA in Sloveniji približno enako cenjeni. Mislim, da smo Slovenci celo malo bolj kulturno ozavešeni.

Ima glasbenik več možnosti za uspeh pri nas ali v Ameriki?

Zagotovo v Ameriki. Tu so ljudje, ki stalno iščejo nove talente, veliko je koncertov, kar potegne za sabo tudi več možnosti za uspeh. Te najdejo, a moraš tudi veliko vaditi. V Sloveniji smo navajeni eno- ali dvournih koncertov, tu ti rečejo, da te zaposlijo za štiri ure. Ti si za tako dolgo nastopanje moraš tako zorganizirati repertuar, da te na koncu ne bodo preveč bolele roke.

Kako se delo in življenje v ZDA razlikujeta od tega pri nas?

Kot ženska vsaj 3 leta ne morem iti na porodniški dopust. Sploh ti ne krijejo zdravstvenega zavarovanja, ki je drago. Vsakič, ko grem domov, se dobim s svojimi prijatelji iz srednje šole in z univerze. Ljudje so srečni, da imajo službe, imajo čas iti na kavo, za praznike so doma, a vsega naštetega v ZDA ni. Veliko žensk gre delat že

po enem mesecu porodniškega in ne morejo nikoli vzeti bolovanja. Sploh si ne moreš dovoliti, da si bolan. Ko sem imela operacijo na nogi, sem še vedno poučevala, pa čeprav sem morala imeti dvignjeno nogo. Ljudje so tudi zelo nesrečni. Veliko profesorjev na naši fakulteti se ni poročilo, niso imeli otrok. Oni sploh nimajo nič od življenja, saj bi radi samo delali in na koncu ostanejo sami. Tisti, ki pa se odpravijo domov, se ustavijo na črpalkah, kupijo večinoma nezdravo hrano in jo na hitro pojejo kar v avtu. Američani niso vajeni, tako kot mi, veliko časa preživeti s svojo družino. Jaz zelo rada preživim čas s svojimi starši in z mlajšima bratoma. V Ameriki pa se večina ljudi sploh ne pogovarja s svojimi starši. Ko se otrok nekoč odseli, starši kar vržejo stran vse njegove stvari in spomine ter iz otrokove sobe nekaj ustvarijo, recimo fitnes studio. Pri nas se pri večerji pogovarjaš o normalnih stvareh, a ko se ameriška družina usede za mizo za božič, starši sploh prvič vprašajo otroka, kako je v šoli ali v novi službi. Zelo težko tudi vzpostaviš odnose z ljudmi. V Ameriki ne moreš vzpostaviti tako močnih vezi kot pri nas. Tudi promet v Ameriki je obupen. Čez vikende igram v hotelu, ki je ponoči od mojega stanovanja oddaljen 15 minut, a ker igram čez dan, potrebujem do njega skoraj eno uro. V času prometne konice vse stoji.

Kdaj nastopiš tudi v Šempetru. Kako se počutiš na domačih tleh?

Zelo lepo. Domov prihajam na počitnice in ko zraven nekaj zaigram, je to zelo lepo. Letos sem se združila

z zborom iz Vrtojbe, na koncu pa je celo moj tata nekaj zaigral na odru s prijatelji. Doma je vse drugače, vsi te pridejo pogledat, prijatelji, tete, strici itn. Jaz prihajam domov uživati in nič drugega.

Kaj v življenju še rada počneš poleg glasbe?

Surfam. Živim povsem blizu morja, do obale imam 5 minut hoje. Vstanem okrog 7.00 zjutraj in surfam do 10. ali 11. ure. Zelo težko se ločim od oceana. Imam 3 borde in 2 plavalni tuti, saj je voda premrzla, da bi plaval brez. Naučila sem se pa na Havajih. To je prav poseben trenutek, ko si na vodi in vse tvoje skrbi gredo stran.

Kaj ti je v Ameriki najbolj všeč in kaj pogrešaš od Šempetra?

Kar mi je tu všeč, je svoboda. Lahko greš kamorkoli, kadarkoli hočeš. Za glasbenika v Ameriki je odprtih veliko možnosti. Če bi živela v Šempetru, bi lahko imela tam koncert največ enkrat letno, pa še takrat ne vem, kdo bi kupil vstopnico. V Ameriki nikoli ne naletiš na iste ljudi. Vsaki dan se naučiš nekaj novega od nekoga novega. Pa tudi veliko turističnih točk in nacionalnih parkov imajo v ZDA. Od Šempetra pogrešam jesen, saj je v Santa Barbari nimamo, pogrešam kostanj in to, da zamenjaš garderobo, najbolj pa pogrešam družino, pa tudi vzdušje na placu v Šempetru mi je zelo všeč, saj si vsak vzame čas zate.

Kenny Jan

Bojan in njegova ustvarjalna pot

Po dolgih letih sem se ponovno srečala z Bojanom Maražem. Imela sem občutek, kot da čas ne obstaja ... Podoživljala sva spomine na otroštvo.

Kako si ti doživljal otroštvo? Kaj ti je pomenil stik z naravo?

Živel sem na Zapučkih. Tam sem bil rojen. Nasproti je gostilna "Pr Doroti", ki je dajala mojemu otrostvu dnevni utrip. Malo dlje so se začeli travniki, polja. Nad njimi najvišji hrib "Komnčelo" – prostor, ki je pogojeval in razvnel otroško domišljijo. Tam sem bil lahko vse, kar sem si poželet. Ti prostori so me spremljali v igri vse do zgodnje pubertete. Bili so prvi koraki v svet odraslih. Poletna plavanja v mlakuži pri opekarni so bila prava doživetja. Moje prve plaže. Vznemirljiv prostor. Občutka krivde takrat še ni bilo v prvih spogledovanjih. Prevladoval je naraven instinkt. Odhod iz Zapučk 1970 je pomenil prelomnico. Novo okolje, nov dom v Šempetru, tuj, meni neljub. Izgubil sem svoj raj.

Kam te je pot zanesla, ko si odrasel?

V svet. V tisti prostor, kateremu sem vedno želel izmeriti razdalje, dojeti njegov utrip. Dojeti zato, da se zdaj lahko vračam pomirjen tja, kjer se je vse začelo, "u Vrtejbu".

Kaj mi poveš o Firencah? Ali je to bila prva pot v tujino?

Firence oz. moje prvo potovanje izven tedanje Jugoslavije – štopanje po Italiji – je bilo zastavljeno konceptualno. Hotel sem dokazati, da videnje lepega ne kroji denar, temveč želja. Firence so bile cilj mojega takratnega potovanja, prostor, ki je v renesansi oblikoval sožitje materialnega in duhovnega. Ko sem stal v Ufizzi, oprtan z nahrbtnikom pred Boticellijevo sliko Primavera, je stal ob meni bogat ameriški par. Takrat sem dojel, da lahko enakovredno občudujem Primavera kot moja bogata soseda. Socialni razkorak, ki nas je takrat pogojeval, ni pomenil nič. To spoznanje je bilo dovolj, da sem lahko naredil naslednji korak.

Kdaj si se odločil za študij oblikovanja? Kateri notranji vzgib te je pripeljal do te odločitve?

Moje vajeniško obdobje je bilo v livarni pri Pepetu Ančkinu. Bil sem obupen modelar. Pepe Ančkin se je križal nad mano. Jaz pa tudi. Od tu do odločitve, da začnem znova, ni bilo daleč. Prvi letnik sem opravil na šoli za oblikovanje v Ljubljani ob delu ... naporno obdobje. Drugi letnik in vse do mature pa redno.

Kje si nadaljeval svojo pot oblikovanja po končanem študiju v Ljubljani?

13. septembra 1976 sem se vračal iz Komune v Ljubljani. Ogledal sem si film Pripoved o dijaku, ki se vrača iz Londona domov v Rim. Takrat sem se zamislil in se polemično vprašal: "Sem mar jaz manj, kot je ta italijanski fant, samo zato, ker je on iz bogate Italije, jaz pa iz socialistične Jugoslavije? Kje piše, da si ne bi tudi jaz privoščil študija v tujini?" Leto dni kasneje sem že bil na vlaku iz londonske Victorie nekam proti severu. Z nekaj funti v žepu, s spalno in z nahrbtnikom je bilo moje potovanje v Anglijo popolna avantura. Takrat še nisem vedel, ali bom sprejet na Middlesborough Polytechnic, še manj sem vedel, kje je ta kraj. Štipendija iz Prešernovega sklada je prišla veliko kasneje, ko sem na faks za oblikovanje že bil sprejet. Tisto poletje sem na povabilo Petra Krečiča v Idrijskem muzeju restavriral uničene skulpture Avgusta Černigoja – tik pred odhodom v Anglijo. Telegramsko povabilo na razgovor mi je pustilo zelo malo časa za pripravo na odhod. Diplomiral sem tri leta kasneje na manchesterski politehnik, kamor sem se preselil, ker mi kakovost na prvi ni ustrezala. Naj povem, da je bil srednješolski nivo izobraževanja na šoli za oblikovanje v Ljubljani višji, kot sem ga dojel v vseh letih študija v Angliji. Kar je Anglija dala več, so bili kozmopolitska širina študija in fantastični delovni pogoji ... če ob tem ne omenjam burnih let takratne punk subkulture.

Nekaj let si delal in živel v ZDA. Kateri spomini te spremljajo iz takratnega obdobja?

Ameriško obdobje je pomenilo oblikovanje, vstop v svet klavirske glasbe. Zahvaljujoč pianistu Benjaminu Šavru, s katerim sva postavila na noge podobo prve zemonske klavirske šole, se je najino

sodelovanje razširilo na oblikovanje podobe ameriške konference učiteljev klavirja in zaključilo s ponudbo novega klavirja Steinway&Sons v New Yorku. Tega, da sem ob svojem delu srečeval velikane klavirske in zabavne glasbe, ni treba posebej omenjati. Piko na i je prav gotovo pomenilo kosilo na terasi Beverly Hills hotela s komercialnim direktorjem Steinwaya v Hollywoodu. Spoznanje, da lahko sedim na isti terasi, kot sta pred mano Marilyn Monroe in Humphrey Bogart, če omenim samo najbolj znani imeni, je ponovno postavilo vprašanje o relativnosti. Zapučke ... Hollywood ... enako vprašanje kot tisto pred Boticellijevo pomladjo.

Po tem obdobju si raziskoval svet in delal na Kitajskem, zadnjih 16 let ali več na Tajskem. Kaj lahko poveš o tvojem delu in življenju v tem delu sveta?

1999 je pomenilo novo prelomnico v mojem življenju. Izguba partnerja v Krei, moji design agenciji v židovski ulici v Gorici. Na drugi strani preblisk, da se je treba po skoraj 15 letih uspešne rasti v Evropi premakniti. Razvoj digitalne tehnologije ni bil več garant razvoja in ekonomske stabilnosti podjetja. Azija je bila intuitivna odločitev, v veliki meri pogojena z videnjem, ki sem ga imel kot desetletnik, ko sem se vračal iz šole proti domu. Takrat sem vedel, da bom nekoč potoval tja proti vzhodu. Tako se je tudi zgodilo. Prva postaja je bil Bangkok. Postopoma se je iz prvega sodelavca ekipa razširila na 12 in več. Kitajski klienti so pogojevali odločitev, da se je rodila "Kres Shanghai". Kitajsko obdobje pomeni tudi vrhunec moje oblikovalske poti. Par vodilnih mest v mednarodnih natečajih na Kitajskem je zame pomenilo svojevrsten šok.

Kateri je bil vrhunec tvojega oblikovanja v Aziji?

Vsekakor dvojna nagrada za Olimpijske igre v Pekingu 2008. Olimpijski poster in olimpijska obeležja. Nato sledi nagrada za celostno podobo za kitajsko Naso, državno agencijo za raziskovanje vesolja. Če temu dodam še prvo mesto za oblikovanje sedežnega pohištva, se krog v grobem sklene.

Kako je nastala grafična podoba olimpijskega posterja za olimpijske igre v Pekingu 2008?

Natečaj. Delo z ekipo v vseh treh Kreh istočasno; Shanghai, Bangkok, Gorica. Noro!

Kako sta te privlačila azijska kultura in njihov način življenja?

Razkoraka med vero, duhovnostjo in znanostjo ni. Dogme ni. V azijski kulturi se prepletajo med seboj podobne filozofije in religije. Budizem vrača človeka v samega sebe in mu nalaga osebno odgovornost. Prav srečanje z azijsko filozofijo in duhovnostjo me je osvobodilo od pritiska krivde, ki jo je vame vnesla katoliška vera.

Kot vem, si se zadnje čase posvetil fotografiji in filmu. Kdaj se ti je porajala ta zamisel?

Vse ima svoj začetek in svoj zaključek. Moja pot z oblikovanjem se je razšla, ko sem dojel, da postajajo "man made objects" kontraproduktivni. Začela se mi je oglašati ekološka zavest. Vračati so se začele vrednote Zapučk, narave, drobnih sreč, ki jih design ni prinašal. Pisana beseda, fotografija in film so moje sedanje ljubice. Njim se posvečam. V njih iščem in odkrivam

pot do ljudi, ki mi jih design ni prinesel. Namreč. Kaj mi pomagajo vse nagrade, ves denar, če ostajam pri tem sam, zaprt v svoji kletki uspehov?

Kaj snemaš in kaj želiš preko tega sporočati?

Moj prvi celovečerec Sao je začel nastajati kot reakcija na svet designa. Ivo Barišič igra evropskega človeka, ki išče ljubezen, pri tem pa pozablja na svojo sebično naravo. Moj drugi celovečerec je v povojih. Spomini košate murve je poklon Vrtojbi, mojim ljudem, polju, zelenju, živalim, nenazadnje svoji otroški naivnosti. Vmes nastajajo dokumentarci. O Slavcu Furlanu, šempetrskemu "enfant terrible" slikarju. Pa o Marjanu Grosarju, pričevanja o ranjencu v bolnici Franja.

V Vrtojbi si ustanovil društvo. Kaj mi lahko poveš o njem? Kaj je namen tvojega raziskovalnega dela?

Res je. Etno_V pomeni popravni izpit iz napake, ki sem jo naredil, ko sem ustanavljal skupaj še z drugimi sovaščani Tojvo. Društvo pomeni raziskovanje korenin. Kdo smo, od kod smo. Zakaj smo taki, kot smo. Kje se lojalnost prepleta z občeloškim. Politika in delitev na leve ter desne in še na kakšne druge nimata več prostora pri našem delu.

Kaj pa načrti za prihodnost? So vse tvoje ideje uresničene ali se ti nenehno pojavljajo novi načrti?

Ha, ha, ha. "Samo Gospod je onnipotente," bi rekel pokojni vrtojbenski župnik Bernardin Godnič, ki je naslednji cilj mojega prizadevanja, da se ovrednotita njegovo delo in vloga v vasi. Vse ideje, ki se pojavljajo te dni, so podrejene enemu zavedanju: starati se spokojno. Sprejemati, da se telo troši, da je čas za odhajanje enako pomemben, kot je bil čas za prihajanje.

Bojan, hvala za tvoja razmišljanja!

V spoznavanju in srečanju s tujo kulturo in z drugačnim načinom življenja odkrivaš tudi samega sebe in iščeš lastno življenjsko pot.

Haideja Černe

Kristjan Devetak, varnostnik leta 2018

Ena izmed pomembnejših življenjskih vrednot je varnost in le ko se počutimo varne, lahko resnično živimo. Ne predstavljamo si življenja tam, kjer se ne bi počutili varne. Velikokrat se niti ne zavedamo, kako zelo pomembna je ta vrednota. Zavemo se je šele v trenutku, ko je morda v naše življenje vstopil trenutek nevarnosti ali ogroženosti. Ob letošnjem dnevu nacionalne varnosti, 16. oktobra, so v Ljubljani podelili priznanja za policista, vojaka in varnostnika leta 2018. In ker smo radi varni, je dejstvo, da je varnostnik leta iz Šempetra, res krasna novica, saj smo lahko na našega sokrajana zelo ponosni. Verjamem, da je občutek varnosti še večji.

Kristjan je že več kot 25 let zaposlen v Hitovem igralniško-zabaviščnem centru Park. Sprva kot vratar, sedaj pa že 17. leto opravlja delo varnostnika. Poleg visoke pripadnosti poklicu in delodajalcu je Kristjan izjemno strokoven, pripravljen na nova izobraževanja in željan novih znanj. V podjetju gradi na dobrih medsebojnih odnosih, za kar sam pravi, da je ključ za dobro delovno vzdušje in konstantno napredovanje. Poleg naštetega je njegov nadrejeni poudaril njegovo izjemno hitrost in učinkovitost pri nujenju medicinske pomoči, s čimer je Kristjan že reševal življenja.

Čeprav je delo, ki ga opravlja Kristjan, lahko zelo nevarno, polno

odgovornosti in težkih odločitev, je Kristjan delu res predan in nadvse obožuje to, kar počne. Za bralce Glasila si je vzel čas in predstavil svoje delo, poklic in nam povedal nekaj več o priznanju, ki ga je prejel ob dnevu nacionalne varnosti.

Kaj si kot otrok želel postati, ko boš "velik"?

Nisem imel neke skrite želje. Spomnim se, da sem se rad igral s kockami, nisem pa vedel, kaj bi rad počel v življenju.

Kako si se odločil, da postaneš varnostnik?

Spomnim se, da mi je nona pomagala, da sem prišel delat na Hit. Delo in kolektiv sem takoj vzel za del sebe. V Park sem prišel za enomesečno delo vratarja in tukaj sem še danes, le na drugem delovnem mestu.

Kaj ti je pri tem delu najbolj in najmanj všeč?

Osebnost mi veliko pomeni dejstvo, da nisem omejen na delovni prostor in imam svobodo gibanja ter komunikacije. Pri mojem delu mi je veliko stvari všeč, sodelavci so izjemni, odnosi v kolektivu so super in z veseljem pridem v službo ter začnem nov delovni dan. Kot minus bi lahko omenil veliko število odgovornosti, ki jih imam kot varnostnik. Mogoče nevarnost, možnost nevarnih situacij, kjer je treba reševati življenja, na primer požar. Veliko je opcij hujših scenarijev, ki jih k sreči v moji karieri še nisem imel.

Kakšne veščine, sposobnosti mora imeti nekdo, ki opravlja delo varnostnika?

Potrebni so dobro opazovanje, instinkt in velika pozornost, tudi na

minimalne zadeve. Za varnostnika je zelo pomembno, da ima mirno kri, da v vsaki situaciji ohranja mirnost in trezno glavo. Dobro je, če se varnostnik uri v borilnih veščinah, kar nam v določenih situacijah veliko pomaga pri samozavesti.

Kdo je primeren za delo varnostnika?

Nekdo, ki zna obdržati mirno kri tudi v hujših situacijah – z večjo mero fleksibilnosti, pozornosti in z zelo pozornim očesom, ki je sposoben predvideti nepredvidljivo.

Se je bilo treba posebno šolati za varnostnika ali obstajajo posebna usposabljanja?

Seveda, obstaja študij varnostnih ved, tudi pri nas imamo dva varnostnika, ki sta zaključila to šolanje. Vendar mora vsak, ki si želi postati varnostnik, opraviti licenco na zbornici, ki zajema pisni in ustni izpit, psihoteste na pet let, rokovanje z orožjem in borilne veščine, ki jih za nas organizira Hit. Na pet let moramo opraviti še izpit iz prve pomoči, saj smo le mi prvi, ki interveniramo, če je komu slabo.

Sklepam, da je za tvoje delo potrebna dobra kondicijska priprava?

Na osebni ravni varnostnika je to zelo pomembno in koristno, ni pa obvezno. Osebo sem kolesaril, igral nogomet, ukvarjal sem se s tekom in z borilnimi veščinami. Dobro je, da si kondicijsko pripravljen. Kot sem že omenil, ima družba Hit za nas organizirane ure

borilnih veščin, natančneje "ju jitsu", ki je tudi zakonsko določena borilna veščina za delo varnostnika. Enkrat mesečna udeležba je obvezna, če hočeš biti zelo dobro pripravljen, pa je treba trenirati nekajkrat tedensko.

Kateri je bil najtežji dan v tvoji karieri?

Nisem ga imel in si ga ne želim. Se nam je pa na delu zgodilo že več zanimivih pripetljajev. Bilo je obdobje najhujših terorističnih napadov, ko v Park vstopita dva gospoda z bradama, s čepicama in s kovčkom, ki ga prineseta do garderobe, odložita in odideta. Preverimo kamere, kam sta se odpravila, približamo se kovčku in leta čudno brenči ... Nismo vedeli, kaj storiti: policijo smo obvestili, prostor smo zaščitili, pogovarjali smo se o evakuaciji, alarmu ... Preverjali smo podatke in informacije ter ugotovili, da se je v Perli ravno odvijal poker turnir. Preverili smo vse goste in ju našli v Perli – gospod je prišel, odprl kovček in kaj je brenčalo? Vključila se mu je električna zobna ščetka. (smeh) Zanimiva zgodba z lepim koncem. Vsa odgovornost v tej zgodbi pa je bila na varnostnikih, vsak ukrep je bil naša odgovornost. K sreči je bila le ščetka.

Če bi ti sedaj rekla, da si želim postati varnostnica, kaj bi mi svetoval?

Hmm ... si tega zares želiš? Pa ne zaradi spola, ker je število varnostnic iz leta v leto višje in poznane ste kot dobre varnostnice.

Prejel si priznanje varnostnika leta 2018, kaj ti pomeni ta naslov?

To je zame ena res lepa zgodba, za katero nisem niti pomislil, da bo imela takšen vpliv, kot ga ima. Pa ne samo zame, ampak tudi za podjetje, za katerega delam, in naš kolektiv.

Nekega dne mi je nadrejeni rekel, da me bo predlagal za varnostnika leta, če sem za. Sploh nisem vedel, o čem govori, res me je zmedlo. Ko sem dojel, sem si rekel, da bi za našo službo res bilo dobro, če bi v kolektivu prejeli ta naslov. Tako so me predlagali in prejel sem to lepo priznanje, ki mi res veliko pomeni in je potrditev mojega trdega dela in truda, ki ga vsakodnevno dajem v to, kar mi je najbolj ljub.

Kdo je bil najbolj ponosen nate, ko si prejel to visoko priznanje?

Iskreno nisem pričakoval toliko čestitk in iskrenih pohval od tako velikega števila ljudi. Mislim, da so bili najbolj ponosni doma in seveda kolegi v kolektivu.

Za podjetje Hit delaš že vrsto let. Boš tam tudi ostal ali te morda zanima še kaj novega? Je delo, ki ga opravljaš, tvoje sanjsko delo?

Iskreno bom povedal ... tukaj sem in rad bi prišel do penzije prav tukaj, kjer sem (smeh). Tudi priznanje, ki sem ga prejel, mi je dalo res veliko količino motivacije za naprej, tako da nimam drugih želja.

Imaš kakšen nasvet za vse tiste, ki bi radi opravljali to delo?

Kdorkoli se lahko odloči za poklic varnostnika in če si resnično želite to delo, ga boste tudi dobili, treba je le trdo delati in vztrajati. Seveda je moj prvi napotek, da na delovnem mestu vzpostavite karseda dobre odnose v kolektivu, z nadrejenimi, mentorji in vsemi, ki vas obkrožajo, saj je to ključ do uspeha.

Lara Soban

Borec, ki je zapisan v naši zgodovini

Oktober je mesec, ko se v organizaciji Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB s pohodom Mohorini-Trstelj in krajevnim praznikom spominjamo prvega padlega partizana iz Vrtojbe Emila Bizjaka – Jurija. Vrtojbenci in Vrtojbenke pa ne obeležujemo le spomina na prvega padlega partizana, ampak praznujemo življenjske zgodbe vseh velikih ljudi, ki so se uprli za slovenski narod, da bi obstal na svoji zemlji in ohranil slovensko besedo ter končno prišel do svoje tako težko priborjene pričakovane države Slovenije.

V oktobru se je rodil odgovoren Vrtojbenec, ki se je zavedal, da suženjstvo ni življenje, da je življenje samo svoboda. Slavko Čučič se je 28. oktobra 1923 rodil v Vrtojbi. Tudi osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, seveda pod taktirko italijanskega učiteljskega kadra, do katerega je že kot otrok čutil odpor kot vsi Primorci. Zato ni naključje, da se je ta narodna zavest, ki je bila tako prisotna med našimi ljudmi, izostrila, ko se je v decembru leta 1941 organiziral odbor OF v Vrtojbi in v katerega se je praktično od vsega začetka vključil Slavko ter dal svoj konkreten doprinos v nevarnih akcijah, ki jih je

osvobodilna fronta organizirala na mestnem območju Gorice.

Njegova pot aktivista od oktobra 1942 dalje je bila za borca partizana nevarna, odgovorna in izredno naporna, saj se je večine borb v NOB udeleževal kot borec mitraljezec.

Skromnost in odločnost sta ostali njegovi vrline tudi po vojni, saj je delo, ki mu je bilo zaupano, opravljal vestno in dobro kot vzdrževalec v naši bolnišnici, pa tudi pri gradnji novega Kopra.

Tudi v zasluženem pokoju Slavko nikakor ni mogel mirovati. Kljub njegovim častitim letom smo ga še vedno našli med trtami v njegovi ogradi in pri pretakanju vina, ki ga je ponudil vsakemu obiskovalcu. Tudi mi smo ga bili bogato deležni na naših izletih in prireditvah.

Z veliko energije je dajal svoj doprinos k popularizaciji vrednot NOB med članstvom in krajani, zato si nismo mogli zamisliti proslave ali drugih partizanskih prireditev na Goriškem, na katerih ne bi srečali Slavka kot častnega nosilca prapora brigade Simona Gregorčiča – to nalogo je z vso predanostjo opravljal dolga leta.

Slavko Čučič – Kosec je bil nosilec različnih odlikovanj in medalj, iz časa miru pa imetnik priznanj in plaket. Bil je dolgoletni predsednik naše Krajevne organizacije Zveze borcev Vrtojba in nazadnje tudi njen častni predsednik.

Morda ni naključje, da nas je ravno v mesecu, ko se borcev in bork spominjamo s ponosom in spoštovanjem, da so zmogli to veliko žrtev in v tragičnih dogodkih na oltar domovine položili svoja življenja, zapustil naš krajan in prvoborec Slavko Čučič – Kosec.

Istvan Frančeškin

Finska: pet con udobja in aurora borealis

Finska je država na severu Evrope, katero vsi hvaličijo. Od prečudovite narave in magičnega severnega sija do najboljšega šolskega sistema na svetu. In ravno zaradi teh lastnosti sem se odločila za šestmesečni študij na Finskem. Decembra sem začela pakirati moje najdebelejše puloverje, termo nogavice, rokavice, podhlače in kape. Ko sem prebirala o Finski, si še predstavljala nisem, kako je doživeti tistih pasje mrzlih -35°C in koliko con udobja bom morala zapustiti.

Finska je država, v kateri res lahko večkrat preizkusite svoje cone udobja. Prvo zapustimo že s tem, ko se odločimo za obisk Finske. Kljub dobremu znanju angleščine je finščina jezik, katerega ne razumeš na prvi mah. V mesecih na Finskem sem se navadila le par besed: moi moi, kiitos, nimeni on Ana (živijo, hvala, moje ime je Ana). Drugo cono udobja zapustiš v finskih savnah. Poleg same temperature (ki dosega tudi 115°C) ni intimnega prostora. S telesom se ves čas nekoga dotikaš. Dobro je edino to, da so tako ali tako vsi prepoteni in tudi zardevati ne moreš, saj si v prostoru, ki ima več kot 100°C . Ne glede na tihost Fincev, so savne zelo družaben kraj, v katerem je vedno gneča. Tretjo cono udobja sem zapustila pregreta na 100°C , ko sem zaplavala v zaledenem jezeru, ki je imelo -3°C .

Četrto cono udobja sem zapustila, ko sem prvič stopala po zaledenem jezeru. Takoj opaziš tujca, ki se nesamozavestno in pazljivo oddaljuje od obale jezera proti sredini. Ko nato vidiš avto, ki se vozi po jezeru, se ti kamen malce odvali od srca. Zadnjo, peto cono udobja, pa zapustiš, ko na nebu zagledaš auroro borealis. In takrat, ko s solznimi očmi zreš v ta magičen ples, se zaveš, kako majhen je človek proti mogočni naravi.

Pot na Laponsko v šestih mesecih mojega življenja na Finskem je bila neizbežna. Vsaj enkrat v življenju sem si želela stati pod mislim nebom, ko nad mano pleše kdo drug kot aurora borealis (severni sij). Odločila sem se za enotedenski lov na auroro v kraju Saariselkä na Laponskem.

Sama pot traja en dan. Odpotovali smo z avtobusom zgodaj zjutraj iz mesta Tampere. Postanek z smo imeli v kraju Rovaniemi. Rovaniemi je kraj, od koder prihaja Božiček. Obiskala sem Božičkovo vas, božala pravcate Rudolf jelene in spoznala Božička. Doživetje je prečudovito za otroke, ampak tudi odraslega ne pusti ravnodušnega. Najbolj pristrčno in zanimivo mi je bilo pošiljanje voščilnic in razglednic. Za nekaj doplačila sem razglednice napisala marca, moji domači pa so jih prejeli za božič.

Pot smo nadaljevali proti severu. Vedno več je bilo snega in smreke so postajale vedno bolj ovite v snežno-ledene oklepe.

Dolgih zasneženih cest do kraja ni in ni konca. Zvečer smo končno prišli do cilja.

Saariselkä je turistično mesto na severu Finske, ki ponuja veliko zimskih aktivnosti, pa tudi wellness storitve. Vsekakor je najbolj zanimiva narava, ki je res nekaj posebnega, saj smreke izgledajo kot bele sladoleadne lučke, vsak hrib je prekrit z belo odejo, sončne svetlobe je le par ur in ... mraz je. Na tej točki priznavam, da je vse od -15°C navzdol mraz. Priznavam tudi, da -15°C ali -35°C čutiš skoraj popolnoma enako – zelo mraz ti je.

Cel teden je izgledalo, da bomo z auroro borealis imeli bore malo sreče. Vsak večer smo imeli meglo in bilo je oblačno. Zadnji večer pa se je temperatura spustila na -35°C , kar pomeni jasno vreme. Videla sem

lahko vsako zvezdo na nebu in cel čas opazovala, kje bom zagledalo zeleno meglico. Ob 22.00 se nam je končno prikazala. Najlepši razgled je na bližjem hribu Kaunispää, kjer je na voljo tudi opazovalni stolp. Ples zeleno-modrih barv na nebu je nekaj, kar se ne da opisati. Prvič v življenju sem doživela solzo začudenja – ne sreče ali žalosti, temveč čistega šoka in začudenja. Sediš na tleh, ne čutiš prstov, ne čutiš mraza, le strmiš. To je bila tista pika na i obiska Laponske. Tisti sladek zaključek obiska severa.

Če se odločate za obisk Finske, vsekakor predlagam topla oblačila, dobre podhlače, nepremočljive čevlje, kremo za obraz in veliko vztrajnosti ter potrpežljivosti. Če boste le dovolj potrpežljivi in imeli kanček sreče, boste lahko doživeli aurorin ples. In verjemite mi, ko vam rečem, da bo to nekaj, kar si boste zapomnili za celo življenje.

Ana Stergulec

Nogomet v Šempetru 1945–1963

... spomnim se, da smo v šoli imeli popoldanske aktivnosti, vendar so nas malo pred pričetkom tekme spustili iz razreda, rekoč: "Zdaj pa na tekmo!" Do igrišča smo prišli skozi park bolnišnice, izjemoma skozi glavni vhod, tekmo smo si ogledali skozi leseno ograjo in sedeč na njej ...

Tako je Vojko Orel strnil svoje spomine na nogometne čase v Šempetru in okolici. Avtor je športu zapisan že več kot 60 let, prvotno kot atlet prvih generacij AK Gorica, nato kot profesor športne vzgoje,

trener atletike, direktor Javnega zavoda za šport Nova Gorica, danes pa kot zbiratelj dokumentacije o športnem dogajanju na Goriškem. Povezanost z nogometom ostaja, še vedno rad pogleda dobro tekmo in redno spremlja rezultate ND Gorica in ostalih bližnjih klubov.

Publikacija, predstavljena v Vrtojbi 22. novembra pred množico športnih navdušencev in posvečena očetu Alojzu, za katerega avtor pravi, da je bil njegov prvi trener v športu in šoli za življenje, nas popelje med spomine

na čase, ko se je nogomet na tem območju šele uveljavljal.

... pred odhodom v JLA jeseni 1972 sem za novonastalo ekipo Bilj odigral 6 ali 7 tekem. Za preizkus v drugem polčasu prijateljske tekme, samo teden dni pred prvenstvom, so me biljenski prijatelji pobrali kar iz publike. Na tekmo sva prišla z očetom, ki je dobrih 25 let prej sodeloval pri ustanovitvi nogometne ekipe v Biljah in igral do poškodbe na tekmi v Šempetru jeseni 1947 ...

Zgodbe z igrišč in izven njega, bogato fotografsko gradivo, opisi objektov, predstavitev igralcev in trenerjev, časovni trak, pogoji za šport, športni delavci, združitve nogometnih klubov, nastopanje v ligah ... nam podajo natančno sliko razvoja panoge, zanimive anekdote nekaterih še živečih igralcev pa na hudomušen način zaokrožijo prikaz toka dogodkov v omenjenem obdobju.

... bolj nerodno so se lotili pokušine banan. O njih niso imeli prav nobenih informacij, ne vejo, kako to, da ni nihče banan jedel pred njimi. Malo čudno so jih gledali, ko so jedli banane z olupki vred. Ugotovili so, da imajo

čuden okus ter da jih je težko jesti. Gostitelji na njihovo početje niso reagirali, kmalu pa so ugotovili, kaj je narobe, in novo sadje ni imelo več slabega okusa ...

Po dokončni selitvi nogometne dejavnosti v Novo Gorico je na legendarnem igrišču za bolnico ugasnil športni utrip. Nekaj časa je igrišče še služilo priložnostni rekreativni vadbi, z začetkom gradnje nove bolnišnice in s prestavitvijo struge Vrtojbe konec leta 1964 pa je športni objekt nehal obstajati.

... to je za Šempeter pomenilo hud udarec. Šempeter je povsem izgubil izjemno športno identiteto in za dolgo obdobje padel v športni mrk ...

Jedro domačih nogometašev se je tako preselilo po okoliških nogometnih sredinah, toda v zadnjih dveh desetletjih se je tako na slovenski sceni kot na mednarodnem prizorišču uveljavil novi rod šempetrskih nogometašev, zato se za prihodnost ne gre bati.

Knjiga je izjemen prispevek za pomnjenje zgodovine nepozabnega utripa v športnem središču Goriške, ko so vsi kot eno navijali za Železničarja in vzklikali: "Gorica, Gorica!"

... sicer si zvesti in glasni navijači in navijačice zaslužijo pohvalo za veliko podporo, brez katere domači teren ne bi bil tako vroč. Bili so 12. igralec domače ekipe v pravem pomenu ...

Nika Birsa Vidmar

Strelsko društvo Zdenko Žnidarčič v jeseni 2019

Strelsko društvo Zdenko Žnidarčič iz Šempetra pri Gorici je v jesenskem času izvedlo več tekmovanj, tečajev, treningov in skupek športno-družabnih programov, ki so namenjeni spodbujanju motivacije skupine (teambuilding).

V sodelovanju s koncesionarjem so naši inštruktorji izvedli usposabljanje za preizkus znanja o ravnanju z orožjem in opravljanje preizkusa znanja o ravnanju z orožjem pred komisijo. Ravno tako so opravili obdobjno usposabljanje in preizkus znanja za varnostne osebe, ki pri svojem delu nosijo orožje. Septembra 2019 je bilo organizirano in izvedeno tekmovanje v dinamičnem streljanju po verziji EDPA. Oktobra je društvo v sodelovanju s Strelsko zvezo za športno streljanje Slovenije izvedlo prvo tekmo od šestih za ligo KOPTEX v preciznem streljanju.

Septembra sta bila na prošnjo skupin izvedena dva teambuildinga. Na dogodku so nekateri osvežili spomine na služenje vojaškega roka, drugi pa so se z orožjem spoznali prvič. Za zaključek druženja je bilo organizirano manjše tekmovanje, da se na koncu ve, kdo pije in kdo plača.

Ravno tako so bili pred pomembnejšimi tekmovanji v Sloveniji ali tujini organizirani skupni treningi s pištolo in polavtomatsko puško z namenom priprave tekmovalcev na tekmovanje. Za posameznike so bili opravljeni posebni deli rokovanja z orožjem.

Na vseh strelskih tekmovanjih so se člani odlično odrezali ter posegali po višjih mestih uvrstitvenih lestvic.

Simon Lisjak

Aeroklub Gorica zaključuje še eno uspešno letalsko sezono

Aeroklub Gorica je gotovo vsem poznan, saj so bili piloti tega kluba pred dvajsetimi leti pionirji letenja z ultralahkimi letali na Goriškem. Letimo na letališču v Ajdovščini, v bližnji Gorici in po drugih letališčih doma in v tujini. Udeležujemo se in organiziramo različna tekmovanja, zlete in letalske mitinge, na katerih predstavljamo našo dejavnost. Še posebej veliko pozornosti pritegne naša predstavitvena skupina V4, kjer v formaciji letijo štiri letala tipa Virus SW.

Na letalskem mitingu ob dnevu odprtih vrat Letališča Portorož v septembru smo se predstavili z dvema

našima posadkama z letenjem v formaciji. Pred številno domačo in tujo publiko sta izvedla zelo zahtevno, predvsem pa zelo všečno točko v zraku in s tem pokazala svoje mojstrstvo letenja v formaciji. Ob pristanku sta požela bučen aplavz, saj letenje v formaciji zahteva izredno preciznost in uigranost udeležениh posadk, kar se odraža v elegantni predstavi.

Poleg tega je Nejc Faganelj še demonstriral vrhunske letalne sposobnosti letala Panthera.

Člani Aerokluba Gorica smo soustvarjali tudi odmevni letalski dogodek ob 110-letnici prvega poleta

Edvarda Rusjana, ko je akrobatski pilot Benjamin Ličen iz Portoroža z letalom ZLIN 526 letel pod solkanskim mostom. Skupaj smo pripravili pravi letalski miting, saj so posadke Aerokluba Gorica z dvema letaloma VIRUS SW in z letalom FLAMINGO v formaciji pospremile letalo ZLIN 526 do bližine solkanskega mostu, kje so se umaknile, potem pa je akrobat izvedel svoj dih jemajoči program. Ob koncu programa se mu je formacija spet pridružila in ga pospremila na letališče v Gorici, od koder so tudi poleteli.

Redno se udeležujemo in pomagamo pri organizaciji letalskih tekmovanj, kjer dokazujemo svojo izurjenost in natančnost, ki je nujna pri letenju. Dve posadki Aerokluba Gorica sta se v avgustu v Ajdovščini udeležili državnega prvenstva ultralahkih letal v kategoriji letal RAL 2. Posadka Nejc Faganelj in Patrik Šemole je osvojila naslov državnih prvakov, posadka Valter Faganelj in Jože Rupar pa naslov državnih podprvakov. Poleg obeh naslovov so naši člani zmagali tudi v časovni točnosti poleta in v natančnem pristanku.

V Aeroklubu Gorica posvečamo veliko pozornost varnosti letenja in izobraževanju naših članov. Skrbimo, da so piloti obveščeni o novostih v letalstvu in da lahko čim več letijo. Radi navdušujemo vse, ki pogledujejo v nebo, še posebno pa mlade, da se nam pridružijo pri tem čudovitem športu višin. Redno sodelujemo še z občinami, z gasilci in s civilno zaščito, predvsem v času velike požarne ogroženosti, poplav in iskanja pogrešanih.

Sodelujemo na Dnevu tehnične kulture, kjer obiskovalce seznanimo z možnostjo šolanja in letenja v našem klubu. Letos je veliko pozornosti pritegnil edinstveni ULN simulator letenja X-ALPHA, saj so obiskovalci lahko sedli vanj in preizkusili njegovo delovanje.

Letenje je strast, letenje je poseben privilegij. Kdor je kdaj okusil letenje, bo vedno želel leteti.

Letenje pa tudi združuje ljudi. Naše delovanje to potrjuje, saj se letalci vedno najdemo skupaj, naredimo nekaj lepega in pri tem zelo uživamo.

Sonja Stegovec

Doseganje ciljev

Skozi nekaj zadnjih števil Glasila smo skupaj razglabljali, kaj vse vpliva na doseganje ciljev, še posebej pri osebni rasti, športnih dosežkih, hujšanju, spreminjanju življenjskega stila itd. Osebni plan je sestavljen iz osmih točk – napočil je trenutek, da se poglobimo v razlago še zadnjih dveh: Zakaj mi bo uspelo? in Zakaj ne morem?

Osebni plan sestavljajo:

1. Zakaj sem se odločil za spremembo?
2. Moj glavni cilj in vmesni cilji.
3. Motivacija.
4. Kako bom prišel do cilja?
5. Tedenski in mesečni plan.
6. Kako bom preverjal svoj napredek?
7. Zakaj mi bo uspelo?
8. Zakaj ne morem?

Zakaj mi bo uspelo?

Oborožimo se s pozitivnimi učinki na naša nova prepričanja in cilje. Poiščimo in izpostavimo naše dobre vrline oz. lastnosti, saj nas bodo le-te naredile močnejše in pogumnejše. Mi sami si bomo pomagali do boljšega okolja, mišljenja in dejanj in to nam bo posledično pomagalo na poti k uspehu.

Zakaj ne morem?

Pomembno je, da se pripravimo tudi na slabe čase. Premislimo, kaj iz naše rutine nas najbolj omejuje oz. preprečuje doseganje naših ciljev? So to naše navade, lastnosti, omejitve, razvade, mišljenja ali ideje? Težko je samokritično oceniti te dejavnike, zato nam pri tem lahko pomaga družinski član ali dober prijatelj. Pripravljeni moramo biti na resnico, ki je navadno boleča, vendar ko jo slišimo na glas, se z njo lažje spoprijemamo in jo lažje premagamo. S samokritiko se lahko vsaj deloma pripravimo na prihajajoče ovire, nekaterim pa se bomo na ta način celo uspešno izognili.

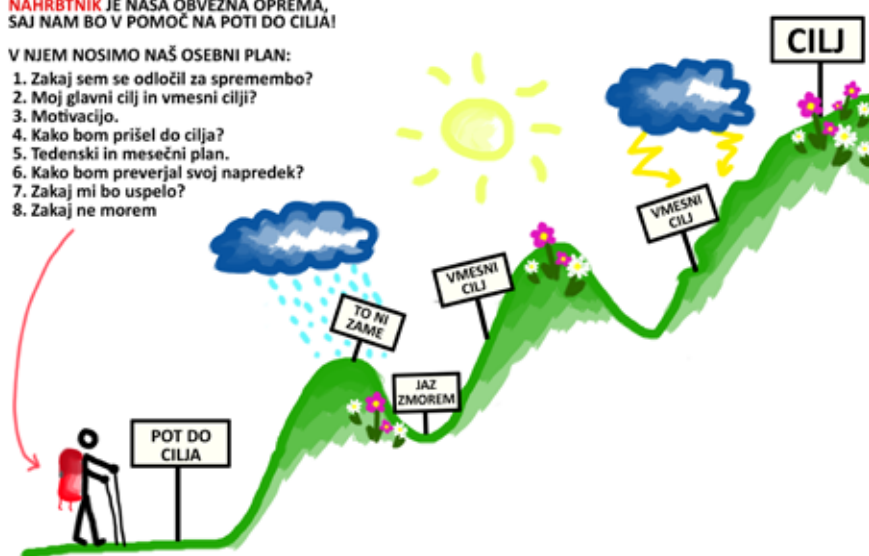
Ne morem podati univerzalnega recepta za pot do uspeha oz. cilja, saj je le-ta lahko popolnoma drugačna od sosedove. In čeprav so si te poti različne, vse vodijo v Rim ... ali pač? Vsi se zavedamo, kolikokrat smo se podali na to "pot do uspeha", vendar nam je spodletelo. Zato je izredno pomembno, da se tokrat dobro opremimo pred samim začetkom poti, saj s tem povečamo verjetnost, da bomo cilj tudi dosegli. V ta namen smo pripravili skico, ki reprezentira pot do cilja, z zgoraj že omenjenimi točkami ter ovirami in tudi zmagami, ki jih bomo na poti do cilja vsi srečali.

Hiša rekreacije

NAHRBTNIK JE NAŠA OBVEZNA OPREMA, SAJ NAM BO V POMOČ NA POTI DO CILJA!

V NJEM NOSIMO NAŠ OSEBNI PLAN:

1. Zakaj sem se odločil za spremembo?
2. Moj glavni cilj in vmesni cilji?
3. Motivacija.
4. Kako bom prišel do cilja?
5. Tedenski in mesečni plan.
6. Kako bom preverjal svoj napredek?
7. Zakaj mi bo uspelo?
8. Zakaj ne morem?

Ingverjevi piškoti

Sestavine:

- 150 g margarine
- 100 g rjavega sladkorja
- 70 g melase
- žlička vanilijevega ekstrakta
- 250 g moke
- žlička sode
- ¼ žličke soli
- 2 žlički suhega mletega ingverja
- 2 žlički cimeta
- ¼ žličke muškarnega oreščka
- ¼ žličke mletih klinčkov
- 2–3 žlice ovsenega mleka
- 50 g belega sladkorja

Pečico segrejte na 180 °C. Zmešajte margarino z rjavim sladkorjem. Nato masi dodajte melaso in vanilijev ekstrakt. Počasi masi dodajte moko, sodo, sol, ingver, cimet, muškatni orešček in klinčke. Ko je masa drobljiva, ji dodajte še 2–3 žlice mleka. Če se vam zdi masa premokra in se lepi na prste, dodajte še par žlic moke. Med dlanmi naredite kroglice, ki jih sploščite na belem sladkorju z obeh strani. Pecite 12–15 minut.

Počakajte, da se piškoti ohladijo, in užijte jih ob vaših najbližjih. Vesel božič!

Ana Stergulc

Društvo upokojencev Šempeter je 19. oktobra v prostorih gasilskega doma organiziralo drugo briškoljado, ki postaja tradicionalna. Vabilu so se ponovno številčno odzvala društva upokojencev iz sosednjih krajev. Vabljeni so bila tudi vsa šempetrska društva, a se je žal udeležil le ŠENT. Turnir je potekal v pozitivnem tekmovalnem duhu in prijetnem vzdušju. Tekmovalce je prišel pozdravit tudi župan Milan Turk ter jim zaželel srečo in dobre karte. Tekmovalo je 17 ekip, od katerih so se najbolj odrezale ekipe DU Dornberk, DU Solkan in DU Šempas. Popoldan smo zaključili ob odličnem bograču in prijateljskem klepetu z željo po ponovnem srečanju prihodnje leto.

D. F.

Nekaterih dogodkov iz naše zgodovine se moramo spominjati. Na nekatere kraje v tej naši prelepi domovini se vedno vračamo, ker nam ti kraji veliko pomenijo in so bili v zgodovini pomembni za obstoj slovenskega naroda. Tako smo se v organizaciji Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Vrtojba 13. oktobra 2019 povzpeli na Trstelj. Tako kot vsako leto smo se 25. oktobra 2019 v okviru krajevnega praznika v Vrtojbi z žalostjo v srcih spomnili prvega padlega partizana iz Vrtojbe Emila Bizjaka Jurija. A vendar se kljub vsej tragiki posameznikov, ki so v teh dogodkih na oltar domovine položili svoja življenja, spominjamo s ponosom in spoštovanjem, da so zmogli to veliko žrtev. V kulturnem programu so s pesmijo in z recitacijami nastopili učenci in učenke Podružnične šole Vrtojba. V veliki dvorani Mladinskega centra Vrtojba je donela pesem, ki s svojo tematiko poziva na boj proti okupatorju in napoveduje, da bo svoboda prišla. Pesmi je prepevala Marjetka Popovski. Izžarevala je veliko mero pozitivne energije in občinstvo je zapelo z njo. Ob pomembnem dogodku je vse zbrane nagovoril slavnostni govornik, zgodovinar, predstojnik Inštituta za zgodovinske študije Znanstveno-raziskovalnega središča Koper prof. dr. Egon Pelikan. Poudaril je pomen slovenskega naroda v letih 1941–1945, čas sloge, čas srčnosti in čas zmage, ko se je kljub vsemu odločil vzeti lastno usodo v svoje roke in se je začel spopad z zmagovitimi in najmočnejšimi evropskimi fašističnimi armadami.

Istvan Frančeškin

Po nekaj letih premora smo v Društvo upokojencev Šempeter spet organizirali martinovanje. Za začetek smo se odločili za lažji, krajši izlet, primeren za vse člane našega društva. In res se nas je zbralo kar 62, ki smo se sredi sončnega dne odpravili proti Kopru.

Najprej smo si pod strokovnim vodstvom ogledali klet Vina Koper, degustirali tri odlična primorska vina in spoznali, kako jih ustvarjajo. Že tako prijetno vzdušje je popestril naš harmonikaš Branko. Tudi pesem je zadonela.

Dobre volje smo se odpravili v stari del Kopra in si ogledali njegove zanimive trge in palače.

V restavraciji Emonec nas je pričakala okusna martinova večerja. In spet smo ob zvokih harmonike zapeli in tudi zaplesali.

Bilo je res veselo, prijetno in zanimivo.

I. K. – DU Šempeter

Že vrsto let v Društvu upokojencev Šempeter organiziramo prednovoletno delavnico izdelave novoletnih voščilnic. Pod vodstvom Katjuše Rabzelj ustvarjamo unikatne voščilnice za vse naše člane, ki jih pred novim letom obiščemo v domovih starejših ali na domu.

Veliko jih namenimo tudi za srečelov, ki ga pripravimo ob prednovoletnem srečanju našega društva.

I. K. – DU Šempeter

Tudi tokrat je v naše uredništvo prispelo veliko število rešenih križank, na žrebanju pa smo dobili tri srečneže, ki so prejeli prečudovite nagrade našega sponzorja **DeepPassion by Mateja**. Tokrat je bila sreča na strani **Eleonore Cussini, Zlatka Weitzerja in Ljudmile Valič**, vendar je tudi vsem ostalim sponzor poklonil manjšo pozornost. Vabim vas, da se tudi tokrat lotite križanke in sodelujete v nagradni igri, kjer nagrade poklanja **Center revitalizacije**. Srečno vsem!

Lara Soban

Območna obrtno-podjetniška Nova Gorica je oktobra skupaj s svojimi člani in gosti nazdravila 40-letnici delovanja. Novogoriška zbornica združuje 660 obrtnikov in podjetnikov, ki zaposlujejo preko 3.300 oseb, ter predstavlja pomembno, kredibilno ter ugledno institucijo, ki pomembno prispeva k razvoju gospodarstva na Goriškem ter ugledu obrtništva in podjetništva. Predsednik zbornice Zoran Simčič je ob tej priložnosti poudaril: "Zbornica je v teh štirih desetletjih igrala pomembno vlogo koordinatorke, katere glavno vodilo je bilo omogočiti obrtnikom in podjetnikom kvaliteten servis. Z veliko vztrajnosti, obrtniško trmo in ljubeznijo do dela smo premagali številne izzive ter preizkušnje. Naš moto je bil in ostaja strokovnost ter kakovost zborničnih storitev za vse člane, prilagodljivost ter inovativnost."

Septembra je bila v Obrtnem domu organizirana tudi tradicionalna jesenska javna tribuna županov, kjer je bilo kot ključni izziv nanizano pravočasno načrtovanje ter zagotavljanje ustrezne infrastrukture, razpisov, spodbud in primernih kadrov. Ravno na področju slednjih je zbornica nedavno že desetič izvedla promocijo poklicev, katere se je udeležilo rekordnih 300 devetošolcev.

OOZ Nova Gorica, foto: Mitja Ambroželj

V četrtek, 28. novembra, je v Vrtojbi praznovala stoti rojstni dan članica Društva upokojencev **Angela Mozetič – Nina**. Člani upravnega odbora DU smo v družbi župana in podžupana Občine Šempeter-Vrtojba ter predstavnice RK obiskali slavljenko ob njenem častitljivem jubileju. Prišli smo ji čestitat in zaželeli vse dobro, predvsem pa veliko zdravja in obilico veselih dni.

V prijetni družbi povabljenih nas je sprejela nasmejana, vedrih misli in prijaznih pozdravov. Z vsemi je nazdravila, nato pa povabila na dvorišče, kjer smo skupaj občudovali ognjemet. Od jubilanke in povabljenih smo se poslovili polni optimizma in prijetnih vtisov.

Upravni odbor DU Vrtojba

8. decembra 2019 je bila v SNG Nova Gorica premiera plesno-glasbene predstave **DE-SET** ob 10. obletnici skupnega ustvarjanja plesalcev **Nastje Bremec Rynie** in **Michala Rynie**, ki delujeta pod imenom **M&N Dance Company**. Del njune plesno-glasbene predstave je tudi nastop, s katerim sta avgusta očarala na festivalu v Ameriki in domov prinesla zmago. Vabimo vas, da si v marčevski številki Glasila preberete njun intervju.

Lara Soban, foto: Urška Boljkovac

Pljučni rak: Pravočasno odkritje izboljša možnosti preživetja

Pljučni rak je v svetovnem merilu najpogostejši izmed vseh rakov; v lanskem letu so odkrili 2,1 milijona novih primerov, kar je več kot je prebivalcev Slovenije. Pljučni rak je tudi najpogostejši vzrok smrti zaradi raka; zaradi njega vsako leto na svetu umre več kot 1,7 milijona ljudi. V Sloveniji je rak pljuč po pogostosti pri moških na tretjem, pri ženskah pa na četrtem mestu, za njim vsako leto zbolijo okoli 1.500 ljudi.

Glavni dejavnik tveganja je kajenje, ki je vzrok za okoli 80–90 % vseh primerov raka pljuč. Pri kadilcih je tveganje za smrt zaradi raka 15–30-krat večje kot pri nekadilcih. Glavni "krivec" za množično kajenje je nikotin, ki pa sam po sebi ne povzroča raka, ampak veliko izmed 7.000 drugih substanc, ki so prisotne v cigaretah. Zanimivo je, da število novih primerov raka pljuč na letni ravni pri moških upada, medtem ko pri ženskah še vedno narašča. Ženske so namreč pri nas množično začele kaditi kasneje kakor moški, kar se po 20–30 letih, kolikor je v povprečju potrebno, da pride do pojava pljučnega raka, odraža na številu novih primerov bolezni v današnjem času.

Drugi dejavniki tveganja, ki lahko privedejo do nastanka pljučnega raka, so izpostavljenost rakotvornim snovem, kot so radioaktivni plin radon, azbest idr., onesnaženemu zraku, rentgenskim žarkom in dednost (pljučni rak v družini). Za pljučnim rakom pa lahko zbolijo tudi ljudje, ki niso bili izpostavljeni tem dejavnikom.

Raku pljuč pravijo tudi "tihi ubijalec". Večino primerov namreč odkrijejo že v razviti fazi, saj se bolezenski znaki (simptomi) pojavijo šele takrat, ko se je bolezen že razširila na druge dele telesa. **Zgodnje odkrivanje znakov bolezni je ključno, saj omogoča boljše preživetje. Zato je zelo pomembno, da bolnik pride do obravnave dovolj zgodaj.**

Težave, ob katerih pomislimo na raka pljuč, so:

- kašelj, posebno če se spremeni narava kašlja,
- težje dihanje,
- nepojasnjena bolečina v prsih,
- krvav izmeček,
- pljučnica, ki ne izzveni po zdravljenju z antibiotiki ali se kmalu ponovi,
- hripavost,

- nepojasnjeno hujšanje, utrujenost in splošno slabo počutje.

Težave so nespecifične in se lahko pojavijo tudi pri drugih boleznih. Zato je pomembno, da pacient ob pojavu težav čim prej obišče zdravnika, ki mu bo svetoval in ga po potrebi napotil na ustrezne preiskave.

Vseh pojavov pljučnega raka ne moremo preprečiti, lahko pa zmanjšamo tveganje – z zdravim načinom življenja:

- ne kadite oziroma čim prej prenehajte, izogibajte se pasivnemu kajenju;
- izogibajte se izpostavljenosti radioaktivnemu elementu radonu in drugim kancerogenim snovem na delovnem mestu in drugje;
- uživajte uravnoteženo prehrano z veliko sadja in zelenjave.

Bolniki s pljučnim rakom zdaj živijo dlje!

V zadnjih desetletjih je znanost na področju pljučnega raka zelo napredovala; raziskave so omogočile nova zdravila in metode zdravljenja, s pomočjo katerih ima več obolelih daljše preživetje, in prinesle več upanja vsem, ki se soočajo s to boleznijo. Pri zdravljenju raka sta bili dve prelomnici, in sicer odkritje tarčnih zdravil, ki omogočajo daljše preživetje pri bolnikih z metastatskim rakom, drugi mejnik pa je imunoterapija, ki pomaga organizmu, da se sam bori proti rakastim celicam, ne samo v metastatskem obdobju bolezni, ampak tudi v zgodnejših fazah, kar kaže, da je rak napaka v imunskem sistemu.

Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije je nevladna humanitarna organizacija, ki združuje bolnike, njihove svojce in zdravstvene delavce iz vse Slovenije s skupnim ciljem pomagati in lajšati življenje ljudem z boleznimi dihal in alergijami. Z ozaveščanjem želijo prispevati k zgodnejšemu odkrivanju bolezni in večji možnosti preživetja za bolnike z rakom pljuč, z opozarjanjem na dejavnike tveganja pa zmanjšati število obolelih. Letošnjo kampanjo so v društvu poimenovali s sloganom "Življenje s polnimi pljuči", njena ambasadorka pa je Alenka Artnik, svetovna prvakinja v potapljanju na vdih.

Več informacij: www.pljucni-rak.si.

Zala Grilc

Novo leto – nova priložnost

Novo leto, nova priložnost - za zdravje!

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z UPORABO DEFIBRILATORJA (AED)

SAMOPREGLEDOVANJE DOJK IN MOD NA MODELU

TESTIRANJE TELESNE PRIPRAVLJENOSTI ZA ODRASLE

POLIGON ZA MLAJŠE

ZOBNA PREVENTIVA

STOJNICE LOKALNIH DRUŠTEV

TEHNIKE SPROŠČANJA

MERITVE KRVNEGA TLAKA IN SLAPKORJA

ANALIZA TELESNE SESTAVE S "PAMETNO" TEHTNICO

PREDSTAVITEV SOPA PROJEKTA

Četrtek, 16. januar 16.00 - 19.00 CORONINIJEV DVOREC

Petek, 17. januar 8.00 - 12.00 KŠTM VRTOJBA

Z vami bodo

Medicinske sestre, fizioterapevte, kineziolog in psihologinje Centra za krepitev zdravja Nova Gorica

Zdi se običajen dan, dan enak dnevu pred tem, pa vendarle ni tako.

Vračam se s sprehoda po gozdu. Gozd mi v vseh letnih časih nudi svojo prostranost, v kateri moje misli postanejo jasne, čustva obvladljiva, načrti, želje in pričakovanja pa razumna. V gozdu vsakič znova občutim stik s seboj, zavem se dragocenosti in pomena svojega življenja. Pozimi je tam še posebej mirno. Morda prav zato danes občutim nelagodni kontrast med umirjenostjo narave in norijo mesta. Hodim po ulici in opazim, da se že vse blešči v razkošni razsvetljavi. S trga se slišijo glasni zvoki vesele glasbe. Iz pekarnice diši po sladkem. Iz vsepovsod me vabijo na različna predpraznična druženja. Moj elektronski poštni predal je poln lepih besed in "najboljših" ponudb ... Seveda. **December je – zadnji mesec v letu.** Vse okrog mene kriči, da je to veseli december, čas praznovanja, čas smeha, čas druženja, čas uresničevanja želja, čas vrednotenja preteklosti in čas načrtovanja prihodnosti. V vsej predpraznični evforiji in prenasičenosti "z lepim" skoraj pozabim, kaj mi v življenju največ pomeni.

"Srečno in zdravo novo leto" je ob stisku roke najbolj preprosta in največkrat izrečena želja. Kakšno vsebino nosijo te izrečene besede? Razmišljam o tem, kdaj sem srečna, kaj mi pomeni zdravje. Srečna sem, ko podelim iskren objem, ko v svojih najbližjih zaznam iskriv pogled in nasmeh, ko je opaženo moje dobro delo, ko se lahko smejem iz srca, pa tudi zjočem brez zadržkov. Srečna sem, ker se lahko svobodno izražam in uresničujem svoje načrte. Moj občutek sreče je povezan tudi z dojemanjem zdravja. Hvaležna sem, da mi zdravje dobro služi. Hvaležna pa sem tudi za vse trenutke telesne in duševne šibkosti, ki so me naučili, da svojega življenja, zdravja in sreče ne jemljem kot nekaj samoumevnega. Pri iskanju najboljših življenjske poti me opogumlja dejstvo, da lahko **sama zavestno izberem tak življenjski slog, ki bo ohranjal in krepil moje zdravje.**

Življenjski slog je posameznikova zavestna in svobodna izbira lastnega vedenja. Če želimo ohranjati in krepiti svoje zdravje, potem moramo izbrati **uravnoteženo prehrano, dovolj telesne dejavnosti, opustiti škodljiva vedenja, kot sta kajenje in tvegano oziroma škodljivo pitje alkohola.** Poskrbeti moramo za **kakovosten in dovolj dolg spanec, svoje vsakodnevne stresorje pa uravnovežiti s prijetnimi aktivnostmi in sproščanjem.**

V Centru za krepitev zdravja Nova Gorica (CKZ), ki je del Zdravstvenega doma Nova Gorica, se za okrepitev zdravja posameznika in splošnega zdravja v širši skupnosti trudimo medicinske sestre, fizioterapevte, psihologinje, dietetičarke in kineziolog. Multidisciplinarni tim, vsak s svojega področja strokovnosti, skozi različne programe in delavnice poučuje, vodi in spodbuja posameznika in širšo skupnost k uresničevanju sprememb. Zdrav življenjski slog je namreč odgovornost posameznika in predstavlja osnovo zdravja in sreče.

V mislih se zdaj vračam v gozd, tja, kjer so misli jasne. Zdaj razumem. Temelje za svojo srečo in zdravje gradim sama. Vsak trenutek je lahko priložnost, da nekaj spremenim, nekaj naredim zase. Zato bom letos ob stisku roke sebi in drugim zaželela: **"Novo leto naj bo polno novih priložnosti. Izkoristi jih in pogumno ter odločno poišči svojo pot do boljšega zdravja in sreče."**

Ena izmed priložnosti, da stopite na pot spremembe, se vam ponuja že 16. in 17. januarja 2020, ko vas bomo sodelavci CKZ obiskali v vašem lokalnem okolju. Srčno vabljeni!

Mateja Kragelj,
psihologinja v CKZ Nova Gorica

December

Sobota, 21. december 2019,
od 15.00 dalje

Kuhinja na placu 2019

Sempetrski plac
Moto klub Kavalir, KO Šempeter in
Društvo žena in deklet Šempeter

23. december 2019 ob 16.00

Dvig slovenske zastave ob obeležju braniteljem slovenske samostojnosti

Obeležje braniteljem slovenske
samostojnosti, pri marketu
OZVV za Slovenijo "Veteran" Nova
Gorica, Sekcija Šempeter-Vrtojba

23. december 2019 ob 19.00

Slovesnost ob dnevu samostojnosti in enotnosti

Coroninijev dvorec
Občina Šempeter-Vrtojba

26. december 2019 ob 18.00

Tradicionalno Tojvino srečanje

Mladinski center Vrtojba
Tojva a.d. 1200

29. december 2019 ob 17.00

Baklada, tradicionalni nočni pohod

OŠ Vrtojba
KO Vrtojba v sodelovanju z drugimi

Januar

16. januar 2020 ob 16.00

Novo leto, nova priložnost – za zdravje!

Coroninijev dvorec
Center za krepitev zdravja

17. januarja 2020 ob 8.00

Novo leto, nova priložnost – za zdravje!

KŠTM Šempeter-Vrtojba
Center za krepitev zdravja

18. januar 2020 ob 16.00

La Fontainove Basni, otroška predstava v izvedbi KUD CONA8

Dvorana Mladinskega centra Vrtojba
KŠTM Šempeter-Vrtojba in Miškino
gledališče

19. januar 2020 ob 17.00

Vsak dan nekaj novega, komedija v

izvedbi RD Repentabor (IT)
Dvorana Mladinskega centra Vrtojba
KŠTM Šempeter-Vrtojba

20. januar 2020 ob 20.15

Štirje letni časi, koncert za abonma in izven

Velika dvorana Kulturnega doma Nova
Gorica
Kulturni dom Nova Gorica

Februar

1. februar 2020 ob 19.00

Življenje je vrtiljak, veseloigra s petjem

Kultura dvorana Šempeter
Kulturno umetniško društvo Šempeter

11. februar 2020 ob 18.00

Rez sadnega drevja, predavanje

Biotehniška šola Šempeter
Biotehniška šola

15. februar 2020 ob 16.00

Čudežni pralni stroj, otroška predstava v izvedbi Društva Miškino gledališče KU-KUC

Dvorana Mladinskega centra Vrtojba
KŠTM Šempeter-Vrtojba in Miškino
gledališče

16. februar 2020 ob 17.00

Ma kej tazga, komedija v izvedbi

Amaterske gledališke skupine ŠOOV
Šempas
Dvorana Mladinskega centra Vrtojba
KŠTM Šempeter-Vrtojba

17. februar 2020 ob 20.15

Simon Trpčeski – klavir, koncert za abonma in izven

Velika dvorana Kulturnega doma Nova
Gorica
Kulturni dom Nova Gorica

22. februar 2020 od 14.00 dalje

Pustovanje 2020

Sempetrski plac
KŠTM Šempeter-Vrtojba v sodelovanju z
drugimi

Marec

2. marec 2020 ob 20.15

Solisti di Pavia

Enrico Dindo, violončelo in dirigent,
koncert za abonma in izven
Velika dvorana Kulturnega doma Nova
Gorica
Kulturni dom Nova Gorica

Uradne ure

Občine Šempeter-Vrtojba:

Ponedeljek

8.00–12.00;

Sreda

8.00–12.00 in 14.00–16.30;

Petek

8.00–12.00.

Županove ure za občanke in

občane so **vsako sredo**

15.00–17.00. Termin si rezervirajte
v tajništvu

T: 05 335 10 00.

Sprejem vlog in informacije:

Ponedeljek, torek in četrtek

8.00–15.00;

Sreda

8.00–16.30;

Petek

8.00–14.00.

www.sempeter-vrtojba.si

10. marec 2020 ob 18.00

Vrtnarjenje na visokih gredah,

predavanje
Biotehniška šola Šempeter
Biotehniška šola

27. marec 2020 ob 18.00

Plesni utrinki, območna revija plesnih skupin

Dvorana Mladinskega centra Vrtojba
JSKD Nova Gorica v sodelovanju s KŠTM
Šempeter-Vrtojba

Za točnost podatkov, objavljenih v napovedniku
Glasila Občine Šempeter-Vrtojba, odgovarjajo
organizatorji dogodkov.

Glasilo Občine Šempeter-Vrtojba prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva v občini Šempeter-Vrtojba. Glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za
izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS pod zaporedno številko 1728.

Letnik IX, številka 4

Izdajatelj: OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, znanjo župan Milan Turk

E-naslov: glasilo@sempeter-vrtojba.si

Odgovorna urednica: Lara Soban

Uredniški odbor: Nataša Brisko, Haideja Černe, Roberta Filipič, Kenny Jan, Ana Stergulc

Lektoriranje: Nika Birska Vidmar

Oblikovanje: Blaž Erzetič

Tisk: Tiskarna Present, Ljubljana

Naklada: 2650 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi za tisk tako po obsegu kot po izrazu. Rokopisov ne vračamo. Prispevkov z nezakonito, žaljivo,
zavajajočo, sporno ali moralno neprimerno vsebino ne bomo objavljali.

V Glasilu se proti plačilu v skladu s sprejetim cenikom objavljajo tudi oglasna sporočila pod pogoji navedenimi v ceniku

Šempeter pri Gorici, december 2019

Novi okusi v objemu tradicije

kmalu
novi ambienti
in osvežena
kulinarična
ponudba

Šempetrski trg, po domače plac, je že od nekdaj živahno zbirališče in prostor za srečanja.

V središču tega trga danes tradicionalno simboliko srečanj pod lipo pooseblja prenovljen **bistro Lipa**.

V ambientu in ponudbi se razkrivajo zgodbe teh krajev, med skrbno izbranimi jedmi najdete tudi takšne, ki v sebi združujejo zgodovino in kulturo rodovitnih vrtov Goriške.

V bistroju Lipa bodo vaši trenutki sproščenih druženj obarvani z edinstvenim prepletom tradicije in sodobnosti.

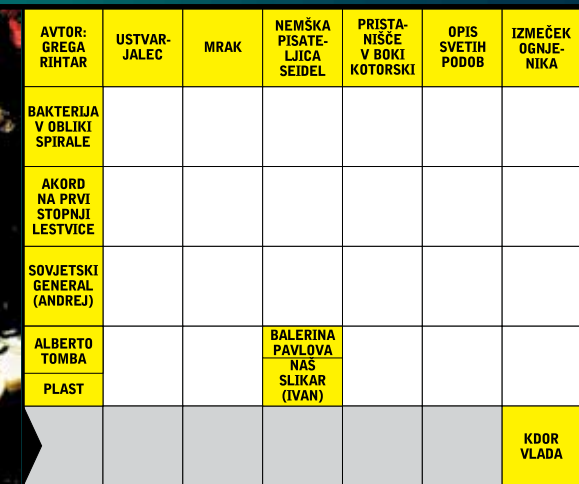
Lipa

HOTEL & BISTRO

Šempeter pri Gorici, Slovenija

hit universe of fun

www.hotellipa.com

Ime in priimek

Naslov

Telefon
